Boðsrit Reykjavíkur skóla
1851,
Haustlaung og Þórsdrápa
Skólaskýrsla 1850-1851

Boðsrit

til að hlusta á

1) aðalpróf í Reykjavíkur lærða skóla þ. 20—27. júním. 1851. (fyrri hluti burtfararprófs þ. 20.) og
2) burtfararpróf, þ. 2. júlí 1851 og dagana þar eptir.

Tvö brot af Haustlaung og Þórsdrápa (Se. bls. 59. 61—64), færð til rètts máls, og útskýrð með glósum í stafrófsröð,

af

Dr. theol. rektor **Svb. Egilssyni.**

Reykjavík.

Prentað á kostnað skólasjóðsins.

1851.

Tvö brot af Haustlaung Þjóðólfs hins hvinverska.

1. brot, um hvarf Iðunnar og víg Þjassa.

1. **H**ve skal, ek, galla gjöldum,
gunnveggjar, brú leggja
raums, þá er rekka sæmi,
raddsveif, at Þorleifi?
Týframra sè ek tíva
trygglaust of far þriggja
á hreingoro hlýri
hildar vez ok Þjaza.

Þ. e. Hve skal raddsveif leggja gjöldum galla brú raums, er ek þá at Þorleifi, sæmi gunnveggjar rekka? Ek sè á hreingoro hlýri hildar ves trygglaust of far þriggja týframra tíva ok Þjassa.

2. Seggjondum fló sagna
snótar úlfr at móti
í gemlis ham gömlum
glamma a-fyrir skömmu.
Settist örn, þar er Æsir
(árgnæfar,) mat báru
(var-a byrgitýr bjarga
bleyðivöndr) á seyði.

þ. e. Úlfr snótar fló a-fyrir skömmu at móti seggjondum sagna í gömlum glamma ham gemlis. Örn settist, þar er Æsir báru mat á seyði. Árgnæfar, byrgitýr bjarga var-a bleyðivǫndr.

3. Tormiðlaðr var tífum
tálhreinn meðal beina
(hvat kvoðo) hapta snytrir
hjálmfaldinn (því valda).
Margspakr of nam mæla
már valkastar báru
(var-a Hænis vinr hânom
hollr) af fornum þolli.

þ. e. Meðaltálhreinn hjálmfaldinn hapta snytrir var tífum tormiðlaðr beina. Kvoðo hvat valda því. Margspakr már báru valkastar of nam mæla af fornum þolli. Vinr Hænis var-a hollr hânom.

4. Fjallgyldir bað fullan
Fetméla sèr deila
(hlut) af helgo skutli
(Hrafnásar vin blása).
Víngrögnir lèt vagna
vígfrekr ofan sígast,
þar er vèlsparir voru
varnendr goða farnir.

þ. e. Fjallgyldir bað Fetméla deila sèr fullan af helgo skutli; vin Hrafnásar hlut blása. Vígfrekr víngrögnir vagna lèt sígast ofan, þar er vèlsparir varnendr goða voru farnir.

5. Fljótt bað foldar drottinn
Farbauta mög voro,
þekkiligr með þegnum,
þrymseilar hval deila.
En af breiðu bjóði
bragðvíss at þat lagði
ósvifrandi Ása
upp þjórhluti fjóra.

þ. e. Drottinn foldar, þekkiligr með þegnum, bað mög Farbauta deila fljótt hval voro þrymseilar. En bragðvíss ósvifrandi Ása lagði at þat fjóra þjórhluti upp af breiðu bjóði.

6. Ok slíðrliga síðan
svángr (var þat firir longo)
át af eikiróto
okbjörn faðir Morna:
áðr djúphugaðr drepi
dólg ballastan vallar
hirðitýr meðal herða
herfángs ofan stöngu.

þ. e. Ok svángr faðir Morna át síðan slíðrliga okbjörn af eikirótu (þat var firir löngu), áðr djúphugaðr hirðitýr herfángs drepi ballastan dólg vallar ofan stöngu meðal herða.

7. þá varð fastr við fóstra
farmr Sigynjar arma,
sá er öll regin eygja,
Öndorguðs, í böndum;
loddi rá við ramman
reimoð Jötunheima,
en holls vinar Hænis
hendr við stángar enda.

þ. e. Farmr arma Sigynjar, sá er öll regin eygja í böndum, varð þá fastr við fóstra Öndorguðs; rá loddi við ramman reimoð Jötunheima, en hendr holls vinar Hænis við stángar enda.

8. Fló með fróðgum tífi
fángsæll of veg lángan
sveita nagr, svâ at slitna
sundr úlfs föðor mundi.
þá varð þórs of runni
(þúngr var Loptr) of sprúnginn;
málunautr hvats mátti
mildíngs friðar biðja.

þ. e. Fángsæll nagr sveita fló lángan of veg með fróðgum tífi, svâ at föðor úlfs mundi slitna sundr. Of runni þórs varð þá of sprúnginn, (því) Loptr var þúngr; málunautr hvats mildíngs mátti biðja friðar.

9. Sèr bað sagna hræri
sorgeyra mey fœra,
þá er ellilyf Ása,
áttrunnr Hýmis, kunni.
Brunnakrs of kom bekkjar
Brísíngs goða dísi
girðiþjófr í garða
grjótniðaðar síðan.

þ. e. Áttrunnr Hýmis bað hræri sagna fœra sèr sorgeyra mey, þá er kunni ellilyf Ása. Brísíngs girðiþjófr of kom síðan bekkjar dísi goða í Brunnakrs garða grjótniðaðar.

10. Urðu-t bjartra borða
byggvendr at þat hryggvir:
þá var Ið- með jötnum
-uðr nýkomin sunnan.
Gorðost allar áttir
Íngifreys (at þíngi
voro heldr) ok hárar
(hamljót regin) gamlar.

þ. e. Byggvendr bjartra borða urðu-t hryggvir at þat, (því) þá var Iðuðr nýkomin sunnan með jötnum. Allar áttir Íngifreys gorðost gamlar ok hárar; regin voro heldr hamljót at þíngi.

11. Unz hrunsæva hræva
hund, ölgefnar, fundu,
leiðiþir ok lævi-
lund ölgefnar bundu.

„Þú skalt, veltr, nema vælum"
(Veiðr mælti svâ) „leiðar
„munstørandi møra
mey aptr, Loki, deyja.

þ. e. Unz, ölgefnar, (regin, eða áttir Íngifreys) fundu hund hrunsæva hræva, ok bundu lævi-lund, leiðiþir ölgefnar. Veiðr mælti svâ: þú, vèltr Loki, skalt deyja, nema (þú) leiðar aptr (með) vælum møra, munstørandi mey.

12. Heyrðak svâ, þat síðan
(sveik opt Ása leikom)
hugreynandi Hænis
havðs flug bjálba aukinn.

Ok lómhugaðr lagði
leik blaðs reginn fjaðrar
ern at öglis barni
arnsúg, faðir Njörnar.

þ. e. Heyrðak svâ, þat hugreynandi Hænis flug síðan, aukinn bjálba havðs; (hann) sveik opt Ása leikom. Ok lómhugaðr, ern fjaðrar blaðs leik-reginn, faðir Njörnar, lagði arnsúg at barni öglis.

13. Hófu skjótt, en skófu
sköpt, ginnregin brinna;
en son biðils sviðnar
(sveipr varð í för) Greipar.

Þats of fát á fjalla
Finns ilja brú minni;
baugs þá ek bifom fáða
bifkleif at Þorleifi.

þ. e. Ginnregin hófu skjótt brinna, en skófu sköpt; en son biðils Greipar sviðnar, sveipr varð í för (hans). Þats of fát á minni brú ilja Finns fjalla; ek þá bifom fáða bifkleif baugs at Þorleifi.

2. brot, um einvíg Þórs og Hrúngnis.

1. Eðr of sèr, er jötna
ótti lèt of sóttan
hellis brør á hyrjar
haug Grjótuna baugi.

Ók at ísarnleiki
Jarðar sunr, en dundi
(móðr svall Meila bróður)
mána vegr und hânum.

þ. e. (Þat) of sèr eðr, er ótti jötna lèt of sóttan (á) baugi hyrjar brør hellis á Grjótuna haug. Sunr Jarðar ók at ísarnleiki, en vegr mána dundi und hânum: móðr svall bróður Meila.

2. Knáttu öll (en Ullar
endilág firir mági
grund var grapi hrundin)
ginnjúnga ve hrinna:

þá er hófreginn hafrir
hógreiðar fram drógu
(seðr gekk Svölnis ekkja
sundr) at Hrúngnis fundi.

þ. e. Öll ve ginnjúnga knáttu hrinna, en endilág grund var hrundin grapi firir mági Ullar: þá er hafrir drógu hógreiðar hófreginn fram at fundi Hrúngnis; ekkja Svölnis gekk sundr seðr.

3. Þyrmdit Baldrs of barmi
(berg) sólgnum þar dólgi

(hristust björg ok brustu,
brann upphiminn) manna.

Mjök frá ek móti hrökkva
myrk hreins baka reinar,
þá er vígligan, vögna
varr, sinn bana þarri.

þ. e. Of barmi Baldrs þyrmdit þar sólgnum dólgi manna: björg hristust ok berg brustu, upphiminn brann. Ek frá varr vögna myrk-baka reinar hreins hrökkva mjök móti, þá er (hann) þarri sinn vígligan bana.

4. Brátt fló bjarga gæti
(bönd ollu því) randa
[ímun-] fölr und iljar
íss [vildu svâ dísir].
Varð-at höggs frá hörðum
hraundrengr þaðan lengi
trjónu trölls of runa,
tíðr fjöllama, at bíða.

þ. e. Fölr íss randa fló brátt und iljar (á) gæti bjarga: bönd ollu því, ímun-dísir vildu svâ. Hraundrengr, tíðr fjöllama, varð-at lengi þaðan at bíða höggs frá hörðum of runa trjónu trölls.

5. Fjörspillir lèt falla
fjálbrs ólágra gjálbra
bölverðúngar Belja
bólm á randar hólmi.
þar hnè grundar gilja
gramr firir skörpum hamri,
en bergdana bagði
brjótr við jormunþrjóti.

þ. e. Fjörspillir bölverðúngar Belja lèt bólm fjálbrs ólágra gjálbra falla á hólmi randar. Gramr grundar gilja hnè þar firir skörpum hamri, en brjótr bergdana bagði við jormunþrjóti.

6. Ok harðbrotin herju
heimþínguðar víngnis
hvein í hjarna mæni
hein at Grundar sveini
þar svâ, eðr í Óðins
ólaus burar hausi,
stála vikr of stokkinn
stóð Eindriða blóði,

þ. e. Ok harðbrotin hein heimþínguðar herju víngnis hvein at sveini Grundar, í mæni hjarna, svâ vikr stála, of stokkinn blóði Eindriða, stóð þar, eðr ólaus í hausi burar Óðins,

7. áðr or hneigi-hlíðum
hárs ölgefjon sára
reiðitýrs it rauða
ryðs heyli böl gøli.
Görla lít ek á Geitis
garði þeir of farðir:
baugs þá ek bifom fáða
bifkleif at Þorleifi.

þ. e. áðr ölgefjon reiðitýrs heylisára gøli it rauða böl ryðs or hneigihlíðum hárs. Ek lít görla þeir of farðir á garði Geitis; ek þá bifom fáða bifkleif baugs at Þorleifi.

Þórsdrápa

Eilífs Guðrúnarsonar, um ferð Þórs til Geirröðargarða.

1. Flugstalla rèð fellir
Fornjóts goða at hvetja
(drjúgr var Loptr at ljúga)
lögseims faðir heiman:
geðreynir kvað grænar
Gauts herþrumu brautir
vilgi tryggr til veggjar
viggs Geirröðar liggja.

þ. e. Faðir lögseims rèð at hvetja heiman fellir goða flugstalla Fornjóts: Loptr var drjúgr at ljúga. Vilgi tryggr geðreynir Gauts herþrumu kvað grænar brautir liggja til veggjar viggs Geirröðar.

2. Geðstrángrar lèt göngu
Gammleið Þórr skömmu
(fýstust þeir at þrýsta
þorns niðjum) sik biðja.
Þá er gjarðvenjoðr görðist,
Gandvíkr Skotum ríkri,
endr til ymsa kindar,
Iðja setrs, frá Þriðja:

þ. e. Þórr lèt Gammleið skömmu biðja sik geðstrángrar göngu; þeir fýstust at þrýsta niðjum þorns. Þá er gjarðvenjoðr, ríkri Skotum Gandvíkr, setrs Iðja, görðist endr frá Þriðja til ymsa kindar:

3. gorr varð í för fyrri
farmr meinsvarans arma
sóknar hapts með svipti
sagna galdrs en tögnir.
Þyl ek grunnstrauma Grímnis:
gall- manntelir halla
-opnis ilja gaupnum
Endils á mó spendu.

þ. e. varð farmr arma hapts meinsvarans, gorr galdrs, fyrri í för, en tögnir sóknar með svipti sagna. Ek þyl grunnstrauma Grímnis: gallopnis halla manntelir spendu gaupnum ilja á mó Endils.

4. Ok -gagns vanir gengu
gunn- vargs (himintörgu)
friðar (vers til fljóða
frumseyris kom dreyra):
þá er bölkvetir brjóta
bragðmildr Loka vildi
bræði vændr á brúði
bág sefgrímnis mága.

þ. e. Ok gunn-gagns vanir friðar vargs gengu; vers dreyra kom til fljóða frumseyris himintörgu: þá er bragðmildr, bræði vændr bölkvetir Loka vildi brjóta bág á brúði mága sefgrímnis.

5. Ok vegþverrir vorru
vann fetrunnar nönnu
hjalts af hagli oltnar
hlaupár um ver gaupu.
Mjök leið or stað stökkvir
stikleiðar veg breiðan
urðar þrjóts, þar er eitri,
æstr, þjóðár fnæstu.

þ. e. Ok vegþverrir nönnu hjalts vorru vann fetrunnar hlaupár, oltnar af hagli um ver gaupu. Æstr stökkvir urðar þrjóts leið mjök or stað (um) breiðan veg stikleiðar, þar er þjóðár fnæstu eitri.

6. Þar í -mörk firir (markar)
málhvettan byr- settu
(nè hvelvölur hálar)
háf skotnaðra (sváfu).
Knátti hreggi höggvin
hlymþèl við möl glymja,
en fellihryn fjalla
Feðju þaut með steðja.

þ. e. (þeir) settu þar firir í byr-mörk málhvettan háf skotnaðra, nè hálar hvelvölur markar sváfu. Hlymþèl, höggvin hreggi, knátti glymja við möl, en fellihryn fjalla þaut með steðja Feðju.

7. Harðvaxnar sèr herðir
hallands of sik falla
(gat-at) mar njótr (hin neytri)
njarð- (ráð firir sèr) -gjarðar.
Þverrir lætr (nema þyrri)
þorns barna sèr (mörnar
snèri-blóð) til svíra
salþax megin vaxa.

þ. e. Njótr njarðgjarðar sèr mar hallands falla of harðvaxnar herðir sik; (hann) gat-at hin neytri ráð firir sèr. Þverrir þorns barna lætr sèr vaxa svíra megin til salþaks, nema sneriblóð mörnar þyrri.

8. Óðu fast (en) friðar
(flaut) eiðsvara Gauta
setrs, víkíngar snotrir,
(sverð-) runnar (-fen) gunnar!
Þurði hrönn at (herði-)
hauðrs runn, (kykva nauðar)
jarðar skafls af afli
(áss!) hretviðri blásin.

þ. e. Gunnar runnar! Eiðsvara friðar Gauta setrs, snotrir víkíngar, óðu fast, en sverð-fen flaut. Herðiáss kykva nauðar! Hrönn, blásin hretviðri jarðar skafls, þaut af afli at hauðrs runn.

9. Unz með ýta sinni
(aflraun var þat) skaunar
á seil himinsjóla
sjálflopta kom Þjálfi.
Áðu stáli stríðan
straum hrekkmímis ekkjur;
stophnísu fór steypir
stríðlundr með völ Gríðar.

þ. e. Unz þjálfi með ýta sinni kom sjálflopta á skaunar seil himinsjóla; þat var aflraun. Ekkjur hrekkmímis áðu straum stríðan stáli; stríðlundr steypir stophnísu fór með Gríðarvöl.

10. Nè djúp akorn drápu
dólgs, vams fírum glamma
stríðkviðjundum stöðvar,
stall við rastar falli.
Ógndjarfan hlaut arfi
eiðs firðar hug meira:
skalf-a Þórs nè Þjálfa
þróttar steinn við ótta.

þ. e. Nè akorn dólgs drápu stall firum, stríðkviðjundum glamma stöðvar vams, við falli djúprastar. Eiðs firðar hlaut ógndjarfan hug, meira arfi; þróttar steinn Þórs nè Þjálfa skalf-a við ótta.

11. Ok sifuna síðan
sverðs liðhattar gerðu
hlífar borðs við Hörða
harðgleipnis dyn barði;
áðr hylríðar hæði
hrjóðendr fjöru þjóðar
við skyldbreta skytju
(skál-eik!) Hèðins reikar.

þ. e. Ok sverðs sif-una hlífar liðhattar gerðu síðan dyn við barði Hörða harðgleipnis borðs: áðr, skál-eik, hrjóðendr fjöru þjóðar hæði Hèðins reikar hylríðar við skyldbreta skytju.

12. Dreif með dróttar kneyfi
(dólg- Svíþjóðar kólgu
sótti -ferð á flótta)
flesdrótt Ívu nesja.
Þá er funristis fasta
(flóðrifs Danir) stóðu
(knáttu Jólnis) ættir
(útves firir lúta).

þ. e. Flesdrótt Ívu nesja dreif með kneyfi dróttar; dólgferð

kólgu-Svíþjóðar sótti á flótta. Þá er ættir funristis stóðu fasta, knáttu flóðrifs Danir útves Jólnis lúta firir.

13. Þeirs íþróttar hersa
þornranns hugum bornir,
hlymr varð hellis Kumra,
hrinbálkar fram gíngu.
Lísti ferðr í fasta
(friðsein var þar) hreini
gnípu hlöðr á greypan
granhött res kvanar.

þ. e. Hlymr hellis Kumra varð, þeirs hrinbálkar þornranns, bornir hugum hersa íþróttar, gíngu fram. Þar var friðsein: hlöðr res kvanar, ferðr í fasta, lísti gnípu hreini á greypan granhött.

14. Ok hám loga himni
hall fylvíngum vallar
tróðust þer und troði
túngls brá sólar þúngu.
Húfstjóri braut hvoru
hreggs vafrevða tveggja
hlátr-elliða hellis
hundfornan kjöl sprundi.

þ. e. Ok brá-túngls sólar hall-vallar tróðust þer þúngu troði fylvíngum und hám loga himni. Vafrevða hreggs húfstjóri braut hundfornan kjöl hlátr-elliða (í) hvorutveggja hellis sprundi.

15. Fátíða nam frøði
fjarðeplis kon jarðar;
mørar leggs né mugðo
menn ölteiti kenna.
(Álmtøgar) laust (Ægir!)
ángrþjóf sega töngu
Óðnis afli soðnum
átruðr i gin Suðra.

þ. e. Kon fjarðeplis jarðar nam fátíða frøði; nè menn mørar leggs mugðo kenna ölteiti. Ægir álmtøgar! Átruðr Suðra laust afli soðnum töngu sega í gin ángrþjóf Óðnis.

16. Svâ at (hraðskyndir) handa
hrapmunnum svalg (gunnar!)
lyptisylg á lopti
lángvinr síu Þrúngvar:
þá er örþrásis eisu
ás Hrímnis fló drósar
til þrámóðnis Þrúðar
þjóst af Greipar brjósti.

þ. e. Svâ at (hraðskyndir gunnar!) lángvinr Þrúngvar svalg hrapmunnum á lopti síu, lyptisylg handa: þá er eisu ás örþrásis Greipar, hrímnis drósar, fló af þjóstbrjósti til þrámóðnis Þrúðar.

17. Bifðist höll, þá er (höfði
heiðrekr of kom breiðu
und fletbjarnar fornan
fótlegg), þurnis (veggjar),
ítr gulli laust Ullar
jótrs vegtaugar þrjóti
meina niðr í miðjan
mest bígyrðil nestu.

þ. e. Heiðrekr of kom breiðu höfði und fornan fótlegg fletbjarnar veggjar. Höll þurnis bifðist, þá er ítr gulli Ullar laust meina nestu mest niðr í miðjan jótrs bígyrðil (á) vegtaugar þrjóti.

18. Glaums niðjum fór görva
gramr með dreyrgum hamri
(of*) salvanið Synjar
(sigr laut) arin-brauti.
Kom-at tvíviðar týví
tollr, karms sá er harmi,
brautar liðs, of beiti
bekk falljötuns rekka.

---

*) Þannig Kb, Ob; ok?

þ. e. Gramr arin - Synjar-salvanið-brauti fór görva glaums niðjum með dreyrgum hamri, of (ok?) laut sigr. Liðs tollr brautar, sá er of beiti harmi bekk-karms rekka falljötuns, kom - at (at) tývi tvíviðar.

19. Helblótinn vá hneitir
hógbrotníngi skógar
undir jálfrs af alfi
Álfheims bliku kálfa.

Nè liðföstum Lista
látr valrúgar mátu
aldrmínkanda eldar
Ellu steins of bella.

þ. e. Helblótinn hneitir undir-bliku jálfrs vá af alfi kálfa Álfheims (með) hógbrotníngi skógar. Nè mátu valrúgar látr-eldar of bella liðföstum aldrmínkanda Ellu steins Lista.

GLÓSUR.

H 1, H 2 = fyrra og síðara brot Haustlángar: Þ = Þórsdrápa.

Stafaröð, a (á), b, d, e (è, æ), f, g, h, i (í), j, k, l, m, n, o (ó, ö, ø), p, r, s, t, u (ú), v, y (ý), þ (ð).

Skammstafanir nokkurra málsorða: afl., afleiðíng (relativum); aflh., afleiðíngarháttr (conjunctivus); áho., áherzluorð (part. intens.); ao., atviksorð (adverb.); as., atvikssögn (verb. intrans., neutr.); bh., bjóðandi háttr (imperat.); e., eigandi (genit.); est., efsta stig (superlat.); et., eintala (singul.); fm., fullmælt (sens. prægnans); fn., fornafn (pronom.); frf, framfært (translate); frsh., framsöguháttr (indicat.); gho., geðshræríngaorð (interject.); gj., gjörandi (nominat.); gr., greinir (artic.); gs., gjörsögn (activum); gsb., gjörsagnar bót (sup. activi, t. d. lesið); gsk., gjörsagnar kenning (partic. act.); gsn., gjörsagnar nafn (subst. verb. agentis, t. d. veitir, sá sem veitir); hermk., hermannskenníng; hl., hlutlaust (sine objecto); hlm., hliðmælt (oratio indirecta); hs., hjásögn (verb. impers.); k., karlkent (mascul.); kall., kallandi (vocat.); kl., kynlaust (neutr. gen.); kv., kvennkent (femin.); kvk., kvennkenníng; kvn., kvennmanns nafn; lo., lýsíngarorð (adject.); mf., málfyllíng (part. expletiva); mk., mannkenníng; msn., mannsnafn; mst., miðstig (comparativus); mt., margtala (n. plur.); n., nafn (nom. substant.); nh., nafnháttr (infinit.); no., neitunarorð (part. negat.); núl., núliðin tíð (perfectum); nút., nútíð, núlíðandi tíð (præsens); óbr., óbreytilegt (indeclin.); ofl., ofljóst (æquivocatio); ofm., ofmælt (periphrasis); ók., ókent; om., orðamunr (var lect.); pers., persóna (í sögnum, t. d. 1. eg, 2. þú, 3. hann); s., sögn (verbum); sams., samsett (composit.); samst., samstætt (appositio); sb., sagnarbót (supinum); sbr., samanber; sèrm., sèrmælt (reflexivum); sdr., samandregið (contractio); sèrst., sèrstætt (absolute); sf., sagnarfyllíng (verb. periphrast.); sk., sagnarkenníng (particip.); skb., skinnbók (membr.); sm., sammælt (reciprocum); so., samteing-

íngarorð (conjunctio); ss., sama sem; sst., sama staðar; st., stig (grad. compar.); stn., staðarnafn; sto., stefnuorð (præpos.); tvt., tvítala (dualis); vðm., viðmælt (oratio directa); vm., vanmælt (ellipsis); vo., vísuorð; þál., þáliðin tíð (plusqperf.); þát., þátíð, þálíðandi tíð (imperf.); þ. e., það er; þi., þiggjandi (dativ.); þo., þolandi (accusat.); þs., þolsögn (passivum); þsb., þolsagnar bót (sup. passivi, t. d. elskazt); þsk., þolsagnarkenníng (particip. passivi).

Afl, kl, kraptr; *af a-i*, sterklega, þ. 8 (sjá *alf)*.

Afl, k, eldstó í smiðju; *a-i soðinn*, eldaðr fyrir smiðjuafli, þ. 15 (um járnstaung).

Aflraun, kv, áreynsla, þ. 9.

Afyrir, ss. fyrir; *a. skömmu*, fyrir skömmu, HI, 2.

Akarn, kl, eikarhnot, mt. *akörn; a. dólgs*, hnot heiptar, hjarta, þ. 10.

Aldrminkandi, k, sá sem styttir ehm aldr, vegandi, þ. 19.

Alf, ss. *afl (lf = fl); af alfi*, = af afli, þ. 19.

Álfheimr, k, einhver hluti Jötunheima; *Á-s kálfar*, jötnar, þ. 19.

Álmtög, kv, bogastreingr; *ægir á-ar*, mk, íkall., þ. 15.

Ángrþjófr, k, sá sem sviptir ángri, er öðrum til gleði; *á. Óðnis*, Óðins kæri son, Þór, þ. 15.

Arfr, k, eign, fè; *hugr, meiri arfi*, hugrekki, meira verð en fè, þ. 10.

Árgnæfar, kv. mt. af *árgná*, kvk *(ár*, matvæli, *Gná*, ásynja), HI, 2 (Kb); Ob les *árgefnar* (ár, *Gefn)* sama.

Arinn, k, hlóðarsteinn; steinn, hamar, fjall, *arinsyn*, fjallagyðja, tröllkona, þ. 18. (sjá *brauti)*.

Arnsúgr, k, arnarþytr, um lángt og drjúgt flug arnarins; *at leggja arnsúg at ehm*, elta ehn í arnarhami, HI, 12 (Þjassi dró arnsúg í flugnum, Se, 46. l. 22).

Ás, k, staung; *eisu ás*, járnstaung, þ. 16.

Áss, k, einhver af Ásum; mt. *æsir*, en *Ásar*, HI, 12; í mk, *áss kykva nauðar*, í kall., þ. 8.

At, sto, með þo, *at þat*, eptir það, síðan, HI, 5. 10.

Átruðr, ss. *áttrunnr; á. Suðra*, ættíngi dvergs, jötun, þ. 15.

Átt, kv, ætt; *áttir Ingifreys*, Æsir, HI, 10.

Áttrunnr, k, ættíngi; *á. Hýmis*, jötun, H1, 9.

Áðu ss. *háðu*, 3. mt. þát. frsh. af s. *heyja*, gera, þ. 9.

Baga, ss. bægja, *bagði við*, stóð á móti, H2, 5.

Bágr, k, bági; *brjóta bág á ehm*, komast í bága, standa í

móti, beita kappi við ehn, þ. 4. (annars, *brjóta bág við ehn).*

Baldr, sonr Óðins; *barmi B-rs,* Þór, H2, 3.

Ballr, lo, sterkr, hraustr; est. *ballastr,* H1, 6.

Bani, k, banamaðr, H2, 3.

Bára, kv, alda, sjór; *b. valkastar,* blóð, H1, 3 (sjá *már).*

Barmi, k, bróðir, H2, 3.

Barn, kl, afkvæmi; *b. þorns,* jötun, þ. 7; *öglis,* valr, H1, 12.

Barð, kl, hálendi, jörð: *b. Hörða harðgleipnis borðs,* land jötna, Jötunheimar, þ. 11.

Baugr. k, rönd á skildi; *bifkleif b-s,* skjöldr, H1, 13: 2, 7.—2) skjöldr, eða skjaldmyndaðr hlutr, t. d. *b. hyrjar,* eldkerra, þrúmureið Þórs, H2, 1 (sb. *húfstjóri).*

Beini, k, matr, snæðíng, H1, 3.

Beiti = beitti, 3. et. þát. frsh. af s. *beita; at beita ehn harmi,* láta harminn bíta ehn, græta ehn, þ. 18.

Bekk-karmr, stofa, þ. 18. sjá *karmr.*

Beli, k, jötun (sem Freyr drap); *bölverðúng B-ja,* jötnar, H2, 5.

Bella, s. *(belli, lda, lt),* með þi., fyrirkoma, sigra, þ. 19

Bera, s. *(ber, bar, borit); borinn hugum,* gæddr hugrekki, þ. 13.

Bergdanir, k, mt, jötnar, H2, 5.

Bif, kl, lögr, vatn. 2) mt. litir, H1, 13: 2, 7.

Bifa, s., hrista; *bifðist,* bifaðist, þ. 17.

Bifkleif, kv, ókyrt land *(bif,* hreifing, *kleif,* brekka); *b. baugs,* skjöldr, H1, 13: 2, 7.

Bigyrðill, k, umgjörð; *b. jótrs,* umgjörð jaxla (tanna), kjálki, höfuðbein; höfuð, þ. 17.

Biðill, k, unnusti; *b. Greipar,* jötun, *son Gr. biðils,* sama, H1, 13.

Bjálbi, k, bjálfi, stakkr, hamr, *b. havðs* (hauks), valshamr, H1, 12.

Bjartr, lo, heiðr, heiðríkr, um fjöll, H1, 10 (sjá *borð).*

Bjóð, kl, borð, s. s. *skutill,* H1, 5.

Blað, kl, árarblað; *fjaðrar b.,* vængr: *leikr fjaðrar b-s,* vængja leikr, flug: *fjaðrar b-s leikreginn,* fluggoð, fljúgandi goð, Þjassi í arnarham, H1, 12.

Bleyðivǫndr, lo, vændr bleyði, blauðr, ragr, huglaus (af *væna,* segja líklegan til ehs), H1, 2.

Blika, kv, ský, sjá *undirblika.*

Böl, kl, mein, skaði; *b. ryðs,* hein (því hún tekr af ryðið), H2, 7.

Bölkvetir, k, ss. *bölkveitir* (Ob), sá sem afstýrir böli, hjálparmaðr, (sjá s. *Qveiti* í orðab. B. Hald.): *b. Loka,* Þór, þ. 4.

Bólmr, k, björn; *b. fjálbrs,* hellisbjörn, jötun, H2, 5.

Bölverðúng, kv, illr flokkr

(böl, verðúng, varðflokkr): *b. Belja,* jötnar, þeirra *fjörspillir,* Þór, H2, 5.

Bönd, kl. mt, goð, H2, 4.

Borð, kl, fjöl; *b. gleipnis,* Fenrisúlfr, af því Gleipnir var lagðr á hann, þ. 11. 2) mt. *borð* = *börð,* hálendi, fjallendi: *byggvendr bjartra* (Ob. brattra) *borða,* jötnar, H1, 10.

Brá, kv, ss. *bro,* á, vatnsfall: *brátúngl,* eldr vatns, gull, *sólar brátúngls,* konur, þ. 14.

Bragðmildr, lo, viðbragðsfljótr, snar, vígfimr, þ. 4.

Bragðvíss, lo, brögðóttr, H1, 5.

Brauti, k (ss. *broti, brjótr),* sá sem brýtr, þ. e. drepr, eyðir: *arinsynjar-salvanið-brauti,* eyðir jötna, Þór, þ. 18.

Breiðr, lo, stór, mikill, þ. 17.

Bretar, k, mt, innbúar Bretlands; í jötnakenn. sjá *skyldbretar.*

Bræði, kv, reiði, heipt, þ. 4.

Brinni, k, eldr, bál; *hefja b-a,* kveykja bál, H1, 13.

Brísingr, k, eldr, sjá *girðiþjófr.*

Brjótr, k, sá sem brýtr, eyðir: *b. bergdana* (jötna), Þór, H2, 5.

Brer, (Kb), H2, 1: *hellis brer,* jötun (óvíst; kannske *brer* sè fressköttr, og þar af sè lo. *breyma,* eins og *blæsma* af *blær,* hrútr?)

Brú, kv, fjöl, fótafjöl: *brú raums, ilja brú fjalla Finns,* fótafjöl jötuns, skjöldr, H1, 13.

Brúðr, kv, kona, sjá *sefgrímnir.*

Brunnakr, k, aðsetrstaðr Þjassa jötuns í Þrymheimi: *B-rs garðar,* H1, 9.

Burr, k, sonr, e. et. *burar,* H2, 6.

Byggva, s., byggja, búa í; *byggvendr,* innbúar, H1, 10.

Byrgitýr, k, fylgsnisgoð: *b. bjarga;* jötun (af *Týr,* áss, og *bjarga byrgi,* fjalla fylgsni, hellir), H1; 2.

Byrmörk, kv, mörk byrjar, þ. e. land vinda, sjór og vötn, hèr, áin, þ. 6.

Danir, k, mt, innbúar Danmerkr; í jötna kenn., *flóðrifs danir,* þ. 12; *bergdanir,* H2, 5.

Deila, s., miðla, gefa, með þo., *deila sèr fyllan,* gefa sèr fylli sína, H1, 4.

Dís, kv, systir: *bekkjar dís goða,* bekkjar systir, bekkjunautr goðanna, Iðunn, H1, 9.

Djúphugaðr, lo, djúpsær, ráðugr, H1, 6.

Djúpröst, kv, djúpt vatn: *fall d-ar,* iðukast, vatnsmegn, þ. 10.

Dólg, kl, heipt; *akörn d-s,* hjörtu, þ. 10.

Dólgferð, kv, óvinaflokkr, þ. 12.

Dólgr, k, óvinr: *d. manna, vallar* (jarðar), jötun, H2, 3: 1, 6.

Drepa, s., slá; *drepi,* dræpi, slægi *(e=æ),* H1, 6.

Dreyri, k, blóð; *d-a vers,* blóðrödd, fyrirboði um feigð, þ. 4.

Drjúgr, lo, *d. at ljúga,* lyginn, þ. 1.

Drós, kv, kona; *hrímnis d.,* tröllkona, þ. 16.

Drótt, kv, hirð, lið, menn, þ. 12.

Drottinn, k, herra; *d. foldar,* Óðinn, H1, 5.

Dynr, k; *gera dyn við barði,* gánga, svo að jörðin dynr undir, þ. 11.

Ægir, k, sjóargoð; í mk, *æ. álmtegar* (kall), þ. 15.

Eikiróta, kv, gamalt trè, H1, 6 (=*forn þollr,* H1, 3).

Eindriði, k, Þór, H2, 6.

Eisa, kv, eldr; *eisu ás,* eldborin járnstaung, þ. 16.

Eitr, kl, ólyfjan; þ. 5. um sárkalt vatn og aurbleytu í jökulvötnum.

Eiðr, k, svardagi; *eiðs firðar,* svarabræðr, fóstbræðr, fèlagar, þeir Þór *(hlaut,* þar á undan, er=*hlutu),* þ. 10, sjá *eiðsvara.*

Eiðsvara, óbr. lo, eiðsvarinn, eiðbundinn, þ. 8.

Ekkja, kv, kona; *e. Svölnis* (Óðins), jörð, H2, 2: *e. hrekkmimis* (jötuns), tröllkona, þ. 9.

Eldr, k, í sverðs kenn., sjá *látr,* þ. 19.

Ella, konúngr í Norðimbralandi (+ hb. 778); *E. steins* *Lista* (fjalla), jötun, hans *aldrminkandi,* Þór, þ. 19.

Ellilyf, kl. mt, bót, lækníng við elli, um epli Ása, H1, 9 (Se. 63, l. 17: 17, l. 9—11).

Endilágr, lo, flatr fyrir neðan; *e. grund,* öll jörðin fyrir neðan, H2, 2.

Endill, k, víkíngr. 2) jötun (sbr. *sámendill): e-s mór,* fjöll og firnindi, þ. 3.

Endr, ao, forðum, þ. 2.

Ern, lo, hraustr, röskr, H1, 2.

Æstr, lo, geystr, þ. 5.

Eygja, s, óttast, H1, 7.

Eðr, ao, enn, 1) enn nú, enn þá, H2, 6. 2) enn fremr, hèr að auki, H2, 1.

Falljötun, k, fallinn, feldr, drepinn jötun (Geirröðr), Þ. 18.

Fángsæll, lo, veiðinn, veiðisæll, H1, 8.

Far, kl, för, ferð, ferðalag, H1, 1.

Fara, s. *(fer, fór, farit):* ná, hitta, *voru farnir,* hittust, voru staddir, H1, 4. 2) með þi, eyða, *fór glaums niðjum,* eyddi jötnum, Þ. 18.

Farbauti, jötun, faðir Loka: *F-a mögr,* Loki, H1, 5.

Farmr, k, þúngi, byrði; *f. arma,* maðr eða kona, sem maðr heldr í fángi sèr, umfaðmar, elskar, t. d. *arma farmr Sigynjar,* Loki, H1, 7: *meinsvarans hapts* (Geirröðar), Gjálp og Greip, Þ. 3.

Farðir, kv. mt, atburðir, sögur, H2, 7.

Fasta, ao, fast; *standa f.*, Þ. 12.

Fasti, k, festa, kreppa; *ferðr í f-a*, færðr í kreppu, umkríngdr af óvinum, Þ. 13.

Fát = *fáit*, dregið, málað, Þsb. af *at fá (ek fái, fáða; fáiðr (fáðr), fáit, fát* og *fátt)*, draga með litum, H1, 13; sjá *fáðr*.

Fátíðr, lo, sjaldgæfr, þ. 15.

Fáðr, þsk. af *fá* (sjá *fát)*, málaðr: *bifum f.*, litaðr, steindr, H1, 13: 2, 7.

Fellihryn, kl, steypihrun; *f. fjalla*, veltandi strángt vatnsfall, Þ. 6.

Fellir, k, sá sem fellir, þo. et. = *felli*, Þ. 1, sjá *Fornjótr*.

Ferð, kv, flokkr manna, sjá *dólgferð*.

Ferðr = *færðr (e* = *æ)*, sjá *fasti*.

Fetmeli, ss. *Fetmeili*, Hænir, sem og kallast „lángi fótr“, Se 56, af *fet*, fótr, eða stig, skref, og *Meili*, áss, einn af sonum Óðins.

Fetrunninn, farinn á fæti *(fet*, fótr, *renna): vann fetrunnar hlaupár*, hann óð yfir árnar, Þ. 5.

Feðja, kv, Fenja *(ð* = *n)*, ambátt Fróða, risa ættar; *steði Feðju*, harðsteinn, grjót, Þ. 6.

Finnr, k, dvergr, álfr; *f. fjalla*, jötun, hans *ilja brú*, skjöldr, H1, 13.

Fjálbr, kl (= *fjálfr*, *b* = *f)*, fylgsni, hellir; *f. ólágra gjálbra*, hellir, sem hátt tekr undir í, H2, 4.

Fjallgyldir, k, fjallvargr *(gyldir*, úlfr), jötun, H1, 4.

Fjara, kv, sjáfarströnd; *f-u þjóð*, jötnar (sbr. *flesdrótt)*, Þ. 11.

Fjarðepli, kl, epli sjóar, steinn; *jörð f-is*, fjallland, Þ. 15.

Fjöllami, k, (= *fjörlami)*, fjörtjón, dauði, dráp, H2, 4. *(ll* = *rl)*.

Fjörspillir, k, bani, banamaðr, H2, 5.

Flesdrótt, kv, skerjabúar, jötnar, sem búa á annesjum eða í sjáfarhömrum, Þ. 12.

Fletbjörn, k, hús *(flet*, sæti, bekkr): *fótleggr f-ar veggjar* (húsveggjar), stoð, súla í húsi, Þ. 17.

Fló, 3. et. þát. frsh. af *fljúga* (þát. *fló* og *flug* = flaug), H1, 2. 8.

Flóðrif, kl, bein sjóar, steinn, hamar; *f-s Danir*, jötnar, Þ. 12.

Flug = flaug *(u* = *au)*, þát. af fljúga, H1, 12 (sjá *fló* og *hlut*).

Flugstallr, k, þvergnýptr hamar, heingiflug; *f-ar Fornjóts*, fjöll, þeirra *goð*, jötnar, Þ. 1.

Fnæsa, s., blása; *fnæstu*, spúðu, ruddu fram, Þ. 5.

Fölr, lo, grár, um steinskjöld, H2, 4.

Føra, s., færa, H1, 9.

Fornjótr, k, jötun; *flugstallar F-s*, fjöll, þeirra *goð*, jötnar, þeirra *fellir*, Þór, Þ. 1.

Fótleggr, k, sjá *fletbjörn*.

Föðor, k, faðir, H1, 8.

Friði, k, sá sem friðar; mt. *f-ar vargs*, þeir sem friða (þ. e. seðja) úlf, hermenn, þeir Þór, Þ. 4.; *f-ar Gauta setrs*, verjendr Ásgarðs, Æsir, Þ. 8.

Friðsein, kl. mt., friðar tálmi, ófriðr, Þ. 13.

Freði, kv, kunnátta, íþrótt, um skotfimi, Þ. 15.

Frumseyrir, k, (= frumsærir, *ey* = *æ*), sá sem særir fyrst: *f. himintörgu* (mána), sá sem fyrst særir (rífr, gleypir) túnglið, úlfrinn *mánagarmr*, tröllkynjaðr og í tröllslíki, þess vegna hèr = tröll; *fljóð f-is himintörgu*, tröllkonur, Þ. 4.

Fullan, kv, fyllíng. 2) fylli, magafylli, H1, 4.

Funristir, k, sá sem hristir, kastar eldi (eldíngum), Þór: *ættir f-is*, Æsir (*funi*, eldr, *ristir*, hristir).

Fylvingar, kv. mt, fylgsni; *f-um*, í fylgsnum (ɔ: undir stólnum), Þ. 14.

Gagn, kl, sigr, *gunngagns vanr*, sigrsæll í bardaga, Þ. 4.

Gala, s., sjá *geli*.

Gallopnir, k, örn; *hallir g-is*, bústaðir arnar, hamrar, þeirra *menn*, jötnar, Þ. 3., sjá *manntelir*.

Gallr, lo, gjallandi, hljómandi (af *göll*, eins og *gjallr*, sama, af *gjöll)*, um skjöld, H1, 1.

Gammleið, kv, leið, vegr gamms, lopt: ofljóst ss. Lopt, þ. e. Loka, Þ. 2.

Gandvík, kv, hvíta hafið, milli Finnmerkr og Bjarmalands, þar í kríng bjuggu tröllkynjaðar þjóðir og göldróttar = *Gandvíkr Skotar*, Þ. 2.

Gánga sundr, stökkva í sundr, rifna, bresta, H2, 2.

Garðr Geitis (sækonúngs), skjöldr, H2, 7.

Gaupa, kv, dýr af kattakyni (*lynx*); *ver gaupu*, sjór gaupu, jörð, land, Þ. 5.

Gaupn, kv, lúka, lófi: *ilja g-ir*, lágil = fætur, iljar, Þ. 3.

Gauti, ss. *Gautr*, Óðinn: *G-a setr*, Ásgarðr, Þ. 8.

Gautr, k, Óðinn: *G. herþrumu*, Þór, Þ. 1.

Geitir, k, sækonúngr: *garðr G-is*, skjöldr, H2, 7.

Gemlir, k, örn, H1, 2.

Geta, s., fá, ná: *g. ráð firir sèr*, grípa til ehs úrræðis, Þ. 7.

Gætir, k, sá sem gætir; *g. bjarga*, jötun, H2, 4.

Geðreynir, k, vinr (sbr. *hugreynandi*): *g. herþrumu Gauts* (Þórs), Loki, Þ. 1.

Geðstrángr, lo, erviðr, torveldr, Þ. 2.

Gil, kl, fjallskarð: *grund g-ja*, fjall, *gramr g-ja grundar*, jötun, H2, 5.

Gin, sto, ss. gen, gegn; *í g.*, á móti, Þ. 15.

Gíngu, geingu, Þ. 13.

Ginnjúnga ve (Kb), *ginnúnga ve* (Ob), himinn, lopt,

H2, 2, ss. *mánavegr* í 1. er., og *upphiminn* í 3. er. *Ginnjúngar* (*Ginnúngar*) líkl. ss. *ginnregin*, þeirra *ve* (bústaðr), hið efra lopt, uppheimsloptið.

Ginnregin, kl. mt., hin miklu goð, sem voru á undan sköpuninni og bjuggu í hinu auða rúmi (jötnar, hrímþussar); so er það haft um Æsi, H1, 13.

Girðiþjófr brísings = *þjófr brísings girðis*, Loki,. Hl, 9, af *brísings girði*, eldbaugr, eldmen (=brísíngamen Freyu).

Gjálbr, kl, gjálfr *(b = f)*, hljómr; í mt., *fjálbr ólágra g-ra*, hellir, sem hátt tekr undir í, H2, 5.

Gjald, kl, greiðsla; mt, *gjöld*, endrgjald: *leggja ehð g-um*, endrgjalda ehð, H1, 1.

Gjarðvenjoðr, k, sá sem venr sig við gjörð, er vanr að hafa gj. (ɔ: megingjarðir), Þór, þ. 2.

Glamm, kl, þytr, hvinr; *g-a hamr*, þjótandi hamr (um arnarham), H1, 2.

Glammi, k, úlfr; *g-a stöð*, heiðar og fjöll, *g-a stöðvar vamr*, jötun, Þ. 10.

Glaumr, k, jötun, *g-s niðjar*, jötnar, Þ. 18.

Gleipnir, k, fjötr Fenrisúlfs, sjá *harðgleipnir*.

Gnípa, kv, hamratindr; *g-u hreinn*, jötun, Þ. 13.

Gøli, 3. et. aflh. af s. *gala* (gel; *gól*, *gøla: galat)*, kveða burt með göldrum, H2, 7.

Gora, s., gjöra, gera; *gorðost*, gerðust, urðu, H1, 10.

Göra, s., gjöra. 2) senda; *görast*, ferðast, Þ. 2.

görla, ao, gjörla, H2, 7.

Gorr, lo, gerðr, sjá *hreingorr*. 2) fullkominn í ehju, reiðubúinn til ehs, með e., *g. guldrs*, göldróttr, Þ. 3.

Görva, ao, gjörsamlega, Þ. 18.

Gramr, lo, reiðr, Þ. 18.

Gramr, k, kóngr: *g. gilja grundar* (fjalla), jötun, H2, 5.

Granhöttr, k, höttr grana (vara), höfuð, Þ. 13.

Grap, kl, hret, óveðr, H2, 2.

Greip, kv, tröllkona, H1, 13.

Grænn, lo; *g-ar brautir*, grasi vaxnar grundir, fagrir vegir, Þ. 1.

Greypr, lo, harðr, um haus, Þ. 13.

Grímnir, k, Óðinn; *grunnstraumar G-is*, skáldskapr, kvæði, Þ. 3. 2) hafr, sjá *sefgrímnir*.

Grjótniðaðr, k, jötun, H1, 9. af *grjót*, *Niðaðr* sjá Völundarkviðu.

Grjótuna haugr, H2, 1, ss. Grjótunagarðar, virki milli Jötunheima og Ásgarðs.

Grunnstraumr, k, grunnr straumr, lögr: *g-ar Grímnis* (Óðins), skáldskapr, kvæði, Þ. 3.

Gulli, k, sá sem hefir dálæti við ehn (af *gøla*, blíðka með fagrgala); *g. Ullar*, Þór, stjúpfaðir Ullar, Þ. 17.

Gunnr, kv, valkyrja. 2) orrusta, sjá *gagn*, Þ. 4; *runnar g-ar*, hermenn, mk, Þ. 8; *hraðskyndir g-ar*, mk, Þ. 16.

Gunnveggr, k, þil valkyrju, skjöldr: *rekkar g-jar*, hermenn, H1, 1.

Háfr, k, hafr, geitsauðr; mt. *hafrir*, hafrar, H2, 2.

Háfr, k, ss. hófr, hesthófr; *h. skotnaðra*, hófr stafanna, stafsbroddar, Þ. 6.

Hagl, kl, snjóhagl; *ár, oltnar af hagli*, ár, sem velta fram fullar af snjókrapi, Þ. 5.

Halland, kl, steinótt land (*hallr*, steinn), fjall; *marr h-s*, fjallstraumr, Þ. 7.

Hallvöllr, k, fjallland (*hallr*, steinn): *brátungls sólar h-ar*, fjallkonur, tröllkonur, Þ. 14.

Hamarr, k, hamarinn, Mjölnir, H2, 5.

Hamljótr, lo, ljótr sýnum, ósèlegr, H1, 10.

Hapt, kl, goð; *h. meinsvarans*, meinsæris goð, óvinr Ása, Geirröðr jötun, Þ. 3. Optar í mt., *höpt*, goð, H1, 3.

Harmr, k, sorg; *beita ehn harmi*, græta hann, Þ. 18.

Hárr, lo, gráhærðr, H1, 10.

Harðbrotinn, harðlega brotinn, H2, 6.

Harðgleipnir, Þ. 11, *h-is borð* fyrir *harðborð gleipnis*, hið harða borð gleipnis, Úlfrinn, sem bundinn var með Gleipni; *Hörðar h-is borðs*, úlfaþjóð, tröll, jötnar, Þ. 8.

Harðvaxinn, lo, þrekinn, Þ. 7.

Hauðr, kl, jörð; *runnr h-rs*, sonr jarðar, Þór, Þ. 8.

Havðs, Kb, H1, 12, af *havðr* (= *heiðir?*), haukr; annars á *hauks* bezt við hendínguna „*aukinn*".

Heimþinguðr, k, sambúi, fèlagi, vinr; *h. vingnis herju* (tröllkonu), jötun, H2, 6.

Hein, kv, hein, um steinvopn Hrúngnis, H2, 6.

Heiðrekr, k, jötun, Þ. 17, af *heiðr*, kv, heiði, og *reka*, myndað eins og *landreki*, kgr.

Helblótinn, sams. þsk., annaðhvort, dýrkaðr dauðr (af *hel*), eða þó heldr, dýrkaðr af öllu landsfólkinu (= herblótinn, *l* = *r*), um Þór, Þ. 19.

Hænir, áss; *vinr H-is*, Loki, H1, 3. 7.

Herfáng, kl, rán; veiði: *hirðitýr h-s*, sá sem hirðir veiðina, um Loka, H1, 6.

Herja, kv, valkyrja; *h. vingnis*, tröllkona, H2, 6.

Hersir, k, herstjóri; *íþrótt hersa*, hernaðr, orustur: *bornir hugum hersa íþróttar*, hugrakkir í orustum, vígrakkir, Þ. 13.

Herþruma, kv, vígþruma: *Gautr h-u*, Þór, Þ. 1.

Herðiáss, k, herðandi áss, þ. e. sá sem herðir, tekr sterklega á ehju: *h. kykva nauðar* (boga), mk. í kall., Þ. 8.

Herðir, kv. mt. af *herðr*, öxl, fyrir *herðar*, Þ. 7.

Heyja, s. (*hey*, *háða*, *háit*, *háð*), fremja, gera, sjá *áðu* og *hæði*.

Heylisár, kl, holsár, H2, 7. sjá *reiðitýr*.

Hæði, 3. et. þát. aflh. af s. *heyja*, Þ. 11.

Hèðinn, herkonúngr: *Hèðins reikar hyla*, höfuðskýla Hèðins, hjálmr, hans *ríðar*, orustur, Þ. 11.

Hildr, kv, valkyrja; orusta, *H-ar ve*, orustu goð, valkyrja, H1, 1.

Himinn, k, hvelfing: *loga h.*, þak, rjáfr, Þ. 14.

Himinsjóli, k, himnakóngr, Þór, Þ. 9.

Himintarga, kv, skjöldr himins, sól og túngl, Þ. 4., sjá *frumseyrir*.

Hirðitýr, k, hirðandi goð, sá sem hirðir; *h. herfángs*, Loki, H1. 6.

Hjalt, kl, hnúðr á meðalkafla. 2) kúla: *h. vorru*, kúla sjóar, steinn, klettr, fjall; *nanna vorru h-s*, fjalladís, tröllkona, Þ. 5.

Hjarni, k, heili, höfuð: *h-a mænir*, hvirfill eða hauskúpa, H2. 6.

Hlátrelliði, k, skip hlátrs (*hlátr: elliði*, skip), brjóst: *kjölr h-a*, hryggr, Þ. 14.

Hlaupá, kv, strángt vatnsfall; mt. *hlaupár*, Þ. 5.

Hlöðr, k, vegandi (af *hlaða*, fella); *h. res kvanar* (tröllkonu), Þór, Þ. 13.

Hlut 3. et. þát. frsh. af s. *hljóta*, fyrir *hlaut* (*u* = *au*): *hlut blása*, hann hafði það hlutverk, ætlunarverk, að blása í eldinn, H1, 4. sbr. *flug* = *flaug*.

Hlymr, k, gnýr, óhljóð, Þ. 13.

Hlymþèl, kv, glymjandi þjöl, glamrandi járn, þ. e. broddar eða broddsteingr, Þ. 6.

Hlýr, kl, borð, fjöl: *h. hildar vess*, fjöl valkyrju, skjöldr, H1, 1.

Hneigihlíð, kv, hallandi hlíð: í mt. *h-ar hárs*, höfuð, H2, 7.

Hneitir, k, sá sem kastar, sendir: *h. undirbliku jálfrs* (þrumu), Þór, Þ. 19.

Hófreginn, k, H2, 2, *hógreiðar h.* = *reginn hófs hógreiðar*, sá sem ekr kerru, Þór, Ökuþór, af *hófr* = *húfr*, skipssíða, skipsbumba (sjá *húfstjóri*), og *hógreið*; *reginn* er hèr líklega hvorki dvergr nè álfr, heldr sá sem ekr, skylt þýzka orðinu *regen*, að hræra, setja í hreifingu.

Hógbrotningr, k, handhægr, lítill afbrotinn kvistr (*hógr* = *hægr*, *brotningr* af *at brjóta*): *h. skógar*, lítill skógarkvistr, lítil viðargrein, um Gríðarvöl, Þ. 19.

Hógreið, kv, hæg reið, hæg sleðaferð (*hógr*, *reið*): *hófr h-ar*, kerra, sjá hófreginn, H2, 2.

Höll, kv. hús; um jötna býli, hellir, Þ. 17; *hallir gallopnis* hýbýli arnar, hamrar, Þ. 3.

Hollr, lo, velviljaðr, vinveittr, Hl, 3.

Hólmr, k, afmarkað svið: *h. randar*, skjöldr (eins og *baugjörð*), H2, 5.

Hörðar, k. mt, innbúar Hörðalands í Noregi. 2) þjóð, í jötna kenn., *H-ar harðgleipnis borðs*, úlfkynjuð þjóð, trylt þjóð, jötnar, Þ. 11.

Hrafnáss, k, hrafnagoð, Óðinn (Se. 24. l. 7-14), e. et.-*ar*; *vinr h-ar*, Hænir, Hl, 4.

Hrapmunnum, snörum höndum, Þ. 16 (*hrap-*, af *hrapa*, flýta sèr, d. *rap*, snar; *munnum* = *mundum*, af *mund*, hönd).

Hraundrengr, k, jötun, H2, 4.

Hraðskyndir, k, sá sem flýtir mjög ehm hlut; *h. gunnar*, hermk. í kall., Þ. 16.

Hregg, kl, óveðr, hret með stormi og regni; *höggvin hreggi*, veðrbarin, hèr vatnsbarin, straumbarin, Þ. 6.

Hreingorr, lo, gerðr hreinn, fagr, um skjöld, Hl, 1.

Hreinn, k, hreindýr; *rein h-s*, svæði hreindýrs, heiðar, H2, 3; mt. *hreinir* (= *-ar*): *gnipu h-ir*, jötnar, Þ. 13 (sbr. *hafr*).

Hrærir, k, sá sem hrærir, flytr úr stað: *h. sagna* (flokka), flokkstjóri, um Loka, Hl, 9.

Hretviðri, kl, stormr: *h. jarðar skafls*, fjallveðr, fjallastormr, Þ. 8.

Hrímnir, k, jötun; *h-is drós*, tröllkona, Þ. 16.

Hrinbálkr, k, öskrandi flokkr (*hrína*; *bálkr*, safn): *h-ar þornranns* (hellis), jötnar, Þ. 13.

Hrinda, s. (*hrind*, *hratt*, *hrundit*), reka, kasta; *hrundin grapi*, lostin óveðri, H2, 2.

Hrinna, s., drynja, H2, 2 (Kb; Ob. *brinna*, brenna).

Hrjóða, s. (*hrýð*, *hrauð*, *hroðit*), eyða; gsk, *hrjóðendr fjöru þjóðar* (jötna), þeir Þór, Þ. 11.

Hrökkva móti, hrökkva við, veita viðnám, verja sig, H2, 3.

Hrönn, kv, bylgja; vatnsmegn, Þ. 8.

Hrunsær, k, brynjandi, glymjandi sjór: *h. hræva*, hræsjór, hrælögr, blóð; í mt., *hundr hræsæva hræva*, hundr (vargr) blóðs, haukr, valr, um Loka í valsham, Hl, 11.

Húfstjóri, k, skipstjóri (*húfr*, skipssíða): *vafrevða hreggs h.*, stýrir eldkerru, þrumukerru, Þór, Þ. 14. Reið Þórs kallast hèr skip eldíngaveðrs, af löguninni; því sleðar Lappa (Finna), sem þeir kalla *kerris*, eru að mynd og lögun sem hálfr bátr eða gaflskúta (Lærd. l. fèl. rit 8, 103—4), sbr. *baugr*, *hófreginn*.

Hugreynandi, k, sá sem reynir hug annars, vinr (sjá *geðreynir*): *h. Hænis*, vinr H., Loki, Hl, 12.

Hundforn, lo, eldgamall, Þ. 14.

Hundr, k, vargr, í vals kenn., sjá *hrunsær*.

Hvalr, k, stórfiskr: *h. þrymseilar vǫro*, uxi, H1, 5.

Hvat, kl. fn., eitthvað, H1, 3.

Hvelvala, kv, ávalr, hnöttóttr köggull, hnöttótt bein (*hvel*, *vala*): *hálar h-ur markar*, hál bein jarðar, hálir steinar, Þ. 6.

Hylrið, kv, skýlu hríð (*hyl* = hula, *rið* = hríð), í mt. *Hèðins reikar h-ar*, hríðir hjálms, bardagar, Þ. 11.

Hýmir, k, jötun: *áttrunnr H-is*, jötun (Þjassi), H1, 9.

Hyrr, k, eldr; eldíng, H2, 1, sjá *baugr*.

Il, kv, fótrinn að neðanverðu; *gaupnir ilja*, lág-iljar, = fætr, Þ. 3.

Ímundís, kv, valkyrja, mt. *-ir*, H2, 4 (*ímun*, orusta; *dís*, gyðja).

Íngifreyr (= Freyr); *áttir I-s*, Æsir, H1, 10.

Ísarnleikr, k, járnleikr, vopnaleikr, orusta (*ísarn*, járn), H2, 1.

Íss, k, ís; *í. randa*, skjöldr, H2, 4.

Ítr, lo, ágætr, frægr, Þ. 17.

Íva, kv, á í Ángrmannalandi í Svíþjóð, nú *Iby*; *flesdrótt Ívu nesja*, jötnar, sem þar bjuggu á annesjum, Þ 12.

Íþrótt, kv, iðn; *í. hersa*, hernaðr, herskapr, Þ. 13.

Iði, k, e. et. *-ja*, jötun (bróðir Þjassa); *Iðja setr*, bústaðr jötna, samst. við *Gandvík*, Þ. 2.

Iðuðr = *Iðunn*, kona Braga, sem geymdi epli goðanna, H1, 10.

Jálfr, kl, (= jálmr), gnýr, Þ. 19, sjá *undirblika*.

Jólnir, k, Óðinn; *útves J.* útgarða (Jötunheima) Óðinn, Geirröðr jötun, Þ. 12.

Jormunþrjótr, k, mesti þverhöfði, Þuss, jötun, H2, 5. (*jormun-* áherzluorð).

Jörð, kv., kona Óðins; *sunr jarðar*, Þór, H2, 1.

Jótr, k, jaxl, tönn, sjá *bígyrðill*.

Kálfr, k, úngt naut; *k-ar Álfheims*, jötnar, Þ. 19.

Karmr, k, herbergi, hús; *bekkkarmr*, bekkjarhús, stofa, *bekkkarms rekkar*, búðunautar, fjelagar, lagsmenn, Þ. 18.

Kind, kv., afkvæmi; *ymsa* k., jötun, jötnar, Þ. 2.

Kjölr, k, í skipi; k. *hlátrelliða* (brjósts), hryggr, Þ. 14.

Kná, *knátta*, s., eg get, gat, breytist eins og *má*, *mátta*, en vantar nút., nh., gsk og gsb (knega, knegandi, knátt); er haft með nút. nh. til sagnarfyllíngar, t. d. *knátti glymja* = glumdi, Þ. 6; eins *knáttu hrinna*, H2, 2.

Kneyfir, k, sá sem knýr áfram; *k. dróttar*, fyrirliði, herforíngi, um Geirröð, Þ. 12.

Kólga, kv, kuldaveðr; *kólgu Svíþjóð*, kalda Svíþjóð, Þ. 12.

Kon fyrir *konr*, k, maðr; *kon fjarðeplis jarðar*, fjalla maðr, jötun, Þ. 15.

Kumrar, k. mt., innbúar Kumbaralands (Kumralands, nú Kumberland) í Einglandi; þjóð, í jötna kenn., *hellis k.*, jötnar, Þ. 13.

Kvoðo = kváðu, ɔ: menn (Æsir) sögðu, Hl, 3.

Kykvi, k, vöðvi, aflvöðvi: *k-a nauð*, það sem reynir á aflvöðvann, bogi, sjá *herðiáss*, Þ. 8.

Lángvinr, k, fornvinr; *l. þrúngvar* (Freyu), Þór, Þ. 16.

Láta, s. (*læt*, *lèt*, *látið*), segja, Þ. 7.

Látr, kl, legstaðr; *l. valrúgar*, skjöldr, sem skotvopnin lenda í: *valrúgar látr-eldar*, sverð (um steinvopn jötna), Þ. 19.

Laut = hlaut (af *hljóta*); *laut sigr*, vann sigr, Þ. 18.

Leggja upp, hefja upp, Hl, 5. (Se. bls. 45).

Leggr, k, bein; *l. mo*"*ar* (jarðar), steinn, fjall, Þ. 15.

Leikreginn sjá *blað*.

Leiðar, 2. et. aflh. af s. *leiða*, fyrir *leiðir*, Hl, 11.

Leiðiþirr, k, þræll, sem leiðir, leiðandi þræll (*leiða*, *þirr*); *l. ölgefnar* (konu), Loki, sem teygði Iðunni út fyrir Ásgarð í hendr Þjassa jötni, Hl, 11.

Lævilundr, k, lævís, hrekkjóttr maðr (*læ*, hrekkr; *lund*, geðslag), um Loka, Hl, 11.

Listi, k, hèrað í Noregi f. v. Líðandisnes; land, *steins L.*, steinland, fjall, *Ella steins L-a*, jötun, Þ. 19.

Lísti = laust af s. *ljósta*, slá, Þ. 13.

Lið, kl, hjálp; *liðs tollr*, hjálparstaung, sjá *tollr*, Þ. 18.

Líða, s. (*líð*, *leið*, *liðit*), fara; *leið mjök or stað*, honum miðaði vel áfram, Þ. 5.

Liðfastr, lo, liðhraustr (*lið*, hjálp), eða heldr, sterkr, þrekinn (*liðr*, limr), Þ. 19.

Liðhatti, k, ss. liðhati (af *hatta* = hata), sá sem hatar, hafnar liðveizlu: *hlífar l-ar*, Æsir, sem geingu hlífarlausir í orustu (Ýnglíngasaga 6. kap. seinast), Þ. 11.

Logi, k, eldr, um málelda: *himinn l-a*, þak, rjáfr, Þ. 14.

Lögseimr, k, band lagar, Miðgarðsormr (*lögr*, *seimr* = *simi*): *faðir l-s*, Loki, Þ. 1.

Loki, áss, sonr Farbauta, Þ. 4, sjá *Loptr*.

Lómhuguðr, lo, hrekkvís (*lómr*, hrekkr), Hl, 12.

Loptr, ss. Loki, Þ. 1: Hl, 8. sjá *gammleið*.

Loða (*i*, *dda*, *at*), vera fastr við, Hl, 7.

Lúta fyrir, lúta í lægra hald, láta undan, Þ. 12.

Lyf, kl, læknisdómr, sjá *ellilyf*.

Lyptisylgr, k, drykkr, sem brugðið er á lopt (*lypta*, *sylgr*): *l. handa*, samst. við *sía*, járnstaung sú, er Geirröðr kastaði af hendi, Þ. 16.

Mágr, k, teingdamaðr, venzlamaðr, sjá *sefgrímnir*, 2) stjúpfaðir: *m. ullar*, Þór, H2, 2.

Málhvettr, lo, málhvatr, háraustaðr; Þ. 6, glymjandi, um broddstafi, sem glamra við grjót.

Málunautr, k, vinr, fjelagi, H1, 8.

Máni, k, túngl; *vegr m-a*, lopt, himin, H2, 1.

Manntelir, k. mt, af et. *manntáll*, sá sem gerir mönnum tjón: *gallopnis halla m-ir*, eyðendr jötna, þeir Þór, Þ. 3.

Már, k, máfr: *m. valkastar báru* (blóðs), örn, um Þjassa í arnarham, H1, 3.

Margspakr, lo, margvís, hundvís, H1, 3.

Marr, k, sjór; *m. hallands*, sjór fjalls, vatnsfall, árstraumr, Þ. 7.

Mátu = *máttu*, gátu, 3. mt. þát. frsh. af s. *mega*, Þ. 19.

Mega, s. (*má*, *mátta*, *mátt*), geta. 2) neyðast til, verða, H1, 8.

Megin, kl, megn, afl; *m. svíra*, afl í hálsinum, hálsmagn, Þ. 7.

Meili, son Óðins; *bróðir M-a*, Þór, H2, 1.; í kenn., sjá *Fetmeli*.

Mein, kl, skaði, tjón; *m-a nesta*, sjá *nesta*, Þ. 17.

Meinsvaran, kl, meinsæri; *m-s hapt*, meinsærisgoð, Geirröðr jötun, óvinr Ása, Þ. 3.

Mænir, k, húsmænir: *m. hjarna*, hauskúpa, eða hvirfill, H2, 6.

Mest, ao. est.; *mest niðr í*, beint niðr í, rètt niðr í, Þ. 17.

Með, sto, með þi., = til; *með jötnum*, til jötna, H1, 10.

Meðal, ao. í sams., í meðallagi, ekki alls kostar, t. d. *meðaltálhreinn*, ekki svikalaus, H1, 3.

Mildíngr, k, kóngr, um Óðin; *málunautr m-s*, Loki, H1, 8.

Mögr, k, sonr, H1, 5.

Möl, kv., smásteinar; um grýttan árbotn, Þ. 6.

Mór, k, jörð: *m. endils*, fjallvegr, Þ. 3.

Mörn, kv, á (eiginlega áin *Marne* á Frakklandi), Þ. 7.

Morn, *mörn*, kv., tröllkona; *faðir m-a*, jötun (Þjassi), H1, 6.

Mørr, lo, = *mærr*, fagr, ágætr, H1, 11.

Mørr, kv., jörð, land; *leggr m-ar*, bein jarðar, steinn, fjall: *menn mørar leggs*, jötnar, Þ. 15.

Móðr, k, æði, reiði (ásmóðr), H2, 1.

Mugðo (= máttu), úrelt þát. af *mega*, geta (Þ. *mochte*, *mogte*), Þ. 15.

Munstørandi, sá sem eykr manni gleði (*munr*, gleði; *støra* = *stæra*), um Iðunni, H1, 11. sbr. *sorgeyra*.

Myrkbak, kl, myrkr, dimmr hryggr; *myrkbök hreins reinar*, dimm heiðarbök, fjöll, H2, 3.

Nagr, k, einhver fugl; *n. sveita* (blóðs), örn, H1, 8.

Nanna, kv, ásynja, kona

Baldrs; *n. vorru hjalts*, fjallgyðja, tröllkona, Þ. 5.

Nauð, kv, raun, áreynsla; *n. kykva*, vöðva raun, bogi, Þ. 8.

Nè, ao, ekki, Þ. 6. 10. 15. 19.

Nema, ao, ef ekki, Þ. 7.

Nema, s. *(nem, nam, numit)*, kunna: *n. frœði*, kunna íþrótt, Þ. 15.

Nesta, kv, þorn, álma; *meina n.*, meinlegr, hættulegr þorn, um járnstaung, Þ. 17.

Neytr, lo, nýtr, góðr; *hin neytri ráð*, betri úrræði (en að segja það, sem eptir kemr), Þ. 7.

Niði og *niðr*, k, afkomandi, mt. *niðjar; n-jar þorns*, jötnar, Þ. 2.

Njarðgjörð, kv, sterk gjörð, um megingjarðir Gríðar, Þ. 7. (sbr. *njarðlásar*, sterkir lásar, í Fjölsvm. 27).

Njörn, kv., tröllkona (Skaði); *faðir N-ar*, Þjassi H1, 12.

Njótr, k, sá sem nýtr ehs, nýtir ehð, hefir ehð: *n. njarðgjarðar*, Þór, Þ. 7.

Of, ao, yfir, með þo, Þ. 7. 2) sem málfyllíng, með *n*, H1, 1. 8: 2, 3. 4. 7; með *lo*, H1, 13: 2, 1. 6; með s., H1, 3. 9; aldrei í Þ., nema í 18. er., þar sem kannske ætti heldr að vera *ok*.

Öglir, k, haukr; *ö-is barn*, sama, um Loka í valsham, H1, 12.

Ógndjarfr, lo, áræðisgóðr í orustu, vígdjarfr, Þ. 10.

Okbjörn, k, uxi, H1, 6. *(ok, kl, björn)*.

Ólágr, lo, hár: *ó. gjálbr*, H2, 5.

Ölgefjon, kv, kona *(öl, Gefjon)*, um Gröu völvu, H2, 7.

Ölgefn, kv, kona *(öl, Gefn)*: H1, 11.

Ölteiti, kv, (= alteiti), fullkomin gleði: *kenna ö.*, finna til, njóta fullrar gleði, Þ. 15.

Oltinn, þsk, af *velta*, Þ. 5.

Öndrguð, kl, skíðagoð, Skaði; *fóstri Ö-s*, faðir Skaða, Þjassi, H1, 7.

Örþrásir, k, sá sem þráir mjög, elskar mjög *(ör; þrási* af *þrá)*: *ö. Greipar*, faðir Gr., Geirröðr, Þ. 16.

Ósvifrandi, k, óvinr: *ó. Ása*, Þjassi jötun, H1, 5.

Ótti, k, ógn: *ó. jötna*, Þór, H2, 1.

Óðnis = Óðins, e. et. af Óðinn, Þ. 15.

Rá, kv, staung, H1, 7.

Raddsveif, kv, sveif, stýri raddarinnar, túnga, H1, 1.

Raumr, k, jötun: *r-s brú* (fótafjöl), skjöldr, H1, 1.

Regin, kl. mt, goð, H1, 7, 10.

Reginn, k, 1) dvergr, álfr, sjá *leikreginn* (um Þjassa). 2) sjá *hófreginn* (um Þór).

Reik, kv., hvirfill, þar sem hárið klýfst: *Hèðins reikar hyla*, höfuðskýla Hèðins, hjálmr (sjá *hylríð)*, Þ. 11.

Reimoðr, k, óvist (höfðíngi?): *r. Jötunheima*, Þjassi, H1, 7.

Rein, kv, land: *r. hreins* (hreindýrs), heiði, H2, 3.

Reiðitýr, k, sá sem greiðir, veitir (af *reiða* = greiða; *Týr* áss): *r. heyli-sára,* sá sem veitir holsár, kappi (um Örvandil hinn frækna), H2, 7.

Rekkr, k, hraustr maðr: *r-ar gunnveggjar* (skjaldar), hermk., H1, 1.

Rer, k, sækonúngr. 2) jötun (eins og *glaumr*): *res kvan,* tröllkona, *hlöðr res kvanar,* Þór, Þ. 13.

Rögnir, k, Óðinn, sjá *víngrögnir.*

Rönd, kv, baugr á skildi: *íss, hólmr r-ar,* skjöldr, H2, 4. 5.

Runi, (runni?), k, sá sem lætr renna, sá sem kastar: *r. trjónu trölls* (hamars), Þór, H2, 4. 2) sá sem rennr, hlaupari, fylgisveinn: *r. þórs,* Loki, H1, 8.

Runnr, k, trè, úngviði: *r. gunnar,* mk. í kall., Þ. 8. 2) afkvæmi: *r. hauðrs,* sonr jarðar, Þór, Þ. 8.

Ryð, kl, járnryð: *böl ryðs,* hein (vopn Hrúngnis), H2, 7.

Salvaniðr, k, sá sem opt kemr í hús ehs (*salr; vaniðr* af *venja*): *arinsynjar s.* (tröllkonu), jötun, hans *brauti,* Þór, Þ. 18.

Salþak, kl, ræfr jarðar (*salr,* jörð), himinn, Þ. 7.

Sefgrimnir, k, hafr sefs, úlfr (*sef, grímnir* 2): *mágar sefgrímnis,* venzlamenn úlfa, tröll (vegna Se. 8, 4. 5); *brúðr s-is mága,* tröllkona, Þ. 4.

Seggjendr, k. mt, formenn (af *seggja,* segja fyrir): *s. sagna,* flokkstjórar, um Æsi, H1, 2.

Segi, k, biti, stykki: *töngu s.,* biti tángar, járnmilti, Þ. 15.

Seil, kv, band: *skaunar s.,* hlífarband = megingjörð, Þ. 9. sjá *þrymseil.*

Sækja, s. *(sæki, sótta, sótt),* heimsækja, H2, 1.

Sæmir, k, sá sem sæmir: *s. gunnveggjar rekka,* höfðíngi, H1, 1.

Setja, s. *(set, setta, sett); settu firir,* þ. e. þeir Þór settu fyrir sig (broddstafina), studdu sig við stafina, meðan þeir óðu yfir ána, Þ. 6.

Seyðir, k, eldr, H1, 2.

Seðr, ao, senn, undir eins, þegar í stað, H2, 2.

Sía, kv, járnstaung, Þ. 16.

Sif-una, óbr. lo, teingdr með fèlagskap, fèlagi: *sverðs s.,* herbræðr, Þ. 11.

Síga, s. *(síg, seig, sigit): láta sígast ofan,* seilast niðr, H1, 4.

Sigyn, kv, kona Loka, H1, 7.

Sik, þo. af fn. *sín,* haft fyrir þi. *sèr,* Þ. 7.

Sinni, kl, fylgd, samfylgd: *ýta s.,* samferðamenn, Þ. 9.

Sjá, s. *(sè, sá, sèð); of sèr,* það *sèst* (á skildinum), H2, 1.

Sjálflopta, ao, sjálfkrafa á

lopt (á lopti): *koma s.*, komast sjálfkrafa á lopt, halda sèr á lopti, Þ. 9.

Sjóða, s. *(sýð, sauð, soðit)*; *afli soðinn*, hitaðr fyrir afli, eldaðr, Þ. 15.

Skafl, k, dýngja; *sk. jarðar*, fjall, Þ. 8.

Skáleik, kv, kona, í kall., Þ. 11. *(skál, eik)*.

Skalf-a, skalf ekki, Þ. 10.

Skammr, lo, stuttr; *skömmu*, ao, ekki leingi, Þ. 2.

Skapt, kl, spjótskapt, *trè*-skapt, viðr: *skófu sköpt*, tálguðu við til eldkveykju, H1, 13.

Skarpr, lo, harðr: *s. hamarr*, H2, 5.

Skaun, kv, hlíf: *s-ar seil* hlífarband, megingjörð, Þ. 9.

Skotar, k, mt., innbúar Skotlands; þjóð, *S. Gandvíkr*, jötnar, Þ. 2.

Skotnaðr, k, ormr skots *(skot, naðr)*, spjót; hèr, skapt, stafr, staung: *háfr s-a*, stafsbroddar, Þ. 6.

Skutill, k, borð, H1, 4 *(helgo* = helgum); hèr líkl. flatar hellur, sem kjötið var steikt á.

Skyldbretar, k. mt, venzluð þjóð *(skyldr, Bretar)*: *s. skytju*, jötnar, Þ. 11.

Skytja, kv, skotmaðr, skytta (annars, *skyti*, k, e. et. *skytja)*, um Geirröð jötun, vegna skotfimi hans: *skyldbretar s-ju*, venzlamenn Geirröðar, jötnar, Þ. 11. (eða = *Scytha, Tschud?)*.

Slíðrliga, ao, ákaflega, H1, 6.

Sneriblóð, kl, stríðr lögr *(sneri* - af *snerrinn*, stríðr; *blóð* = dreyri, lögr): *s. mörnar*, stríðr árstraumr, Þ. 7.

Snót, kv, kona (um Iðunni, eins og *ölgefn*, H1, 11) H1, 2.

Snytrir, k, sá sem gabbar, vèlar (af *snotr*, kænn, brögðóttr): *s. hapta*, vèlandi goða, Þjassi, H1, 3.

Sofa, s. *(sef, svaf, sofit)*, sofa. 2) hvíla, vera kyrr, um steina, Þ. 6.

Sögn, kv., flokkr: *sviptir s-a*, Loki Þ. 3.: *seggjendr s-a*, Æsir, H1, 2.

Sókn, kv, bardagi: *tögnir (rögnir) s-ar*, herforíngi, Þ, 3.

Sól kv., ásynja; *brátúngls* (gulls) *sólar* (= sólir), konur, Þ. 14.

Sólginn, lo, gráðugr, H2, 3.

Sorgeyra, óbr. lo, læknandi sorgir, læknir sorga (*sorg, Eir*, læknisgyðja), um Iðunni, H1, 9, sbr. *munstørandi*.

Spenna, s. *(-i-da, -t)*, spyrna; *spendu ilja gaupnum*, spyrndu fótum, geingu, Þ. 3.

Sprund, kl, kona: *hellis s.*, tröllkona, Þ. 14.

Stál, kl, járn, um broddstafi: *straumr, stríðr stáli*, svo harðr straumr, að stafirnir stóðust valla vatnsmegnið, Þ. 9.

Stallr, k; (hjarta) *drepr stall*, berst í brjósti (af hræðslu), Þ. 10.

Steinn, k; *st. þróttar* (þreks), hjarta, Þ. 10.

Steypir, k, sá sem fellir, vegandi: *st. stophnísu* (tröllk.), Þór, Þ. 9.

Steði, k, steðji: *st. Feðju* (= Fenju), grjót, Þ. 6.

Stikleið, kv, vað yfir á (af at *stika*, *stikla*): *breiðr vegr st-ar*, breitt vað, Þ. 5.

Stökkva, s., dreifa; *stokkinn blóði*, blóði drifinn, H2, 6.

Stökkvir, k, sá sem rekr á flótta: *st. urðar þrjóts* (jötuns), Þór, Þ. 5.

Stophnísa, kv, heiðar hnísa, tröllkona, Þ. 9 (af *stop*, mishæð, hóll, og *hnísa*, hvalr).

Stöð, kv., staðr: *glamma st.*, átthagi úlfa, heiðar, *glamma st-var vamr*, jötun, Þ. 10.

Straumr, k, vatns streingr, vatnsmegn, Þ. 9.

Stríðkviðjandi, k, sá sem segir ófrið á hendr ehm, óvinr: *str-dr glamma stöðvar vams* (jötuns), Æsir, þeir Þór, Þ. 10.

Stríðlundr, lo, harðlyndr, Þ. 9.

Stríðr, lo, strángr: *stríðr straumr*, Þ. 9.

Sunr, k, sonr, H2, 1.

Suðri, k, dvergr: *átruðr suðra*, jötun, Þ. 15.

Sveinn, k, sonr: *s. grundar*, son jarðar, Þór, H2, 6.

sveipr, k, skjót, svipleg umbreytíng, tálman, H1, 13, *s. í för*, farartálmi.

Sveiti, k, 1) sveiti. 2) blóð, H1, 8.

Svelgja, s. (*svelg*, *svalg*, *solgit*), gleypa í sig; *svalg á lopti* (*lypti-sylg handa*), tók (síuna) á lopti, Þ. 16.

Sverðfen, kl, lögr jarðar, vatn, vatnsfall, Þ. 8 (af *sverðr* = *svörðr*, jarðarsvörðr, og *fen*, sjór, vatn).

Sviptir, k, sá sem færir úr stað, flytr af stað: *s. sagna*, flokkstjóri, um Loka, Þ. 3 (sbr. *hrærir*).

Svíri, k, háls, Þ. 7.

Svölnir, k, Óðinn: *ekkja S-is*, kona Óðins, jörð, H2, 2.

Syn, kv., ásynja: *arinsyn*, tröllkona (sjá *arinsyn*), Þ. 18.

Tálhreinn, lo, svikalaus, H1, 3.

Tífi, k, goð: *fróðugr t.*, Loki, H1, 8; mt. *tífar*, goð, H1, 3, og *tívar*, H1, 1.

Tíðr, lo, sá sem opt gerir ehð, er gjarn á ehð: *t. fjöllama*, drápgjarn, vígfús, H2, 4, um jötun.

Tögnir (Kb), k, leiðtogi; *t. sóknar*, hertogi, um Þór, Þ. 3 (Ob. *rögnir*).

Tollr, k, = *þollr*, úngt grenitrè; þar af, staung: *liðs tollr brautar*, hjálparstaung vegar, gaungustafr, um Gríðarvöl, Þ. 18.

Töng, kv., taung; e. et. *töngu* (eins og af *tánga*) fyrir *tángar*, Þ. 15.

Tormiðlaðr, k, sá sem miðl-

ar, veitir ehð torveldlega, með tregðu: *t. beina*, um Þjassa, sem olli því, að Æsir gátu seint matreidt, H1, 3.

Trjóna, kv, rani á bryntrölli; *t-u tröll*, bryntröll, um hamarinn Mjölni, H2, 4.

Tröll, kl, um skaðvænt vopn, *trjónu t.*, rana tröll, tröllið með ranann, Mjölnir, H2, 4.

Troð, kl, áþrysting, Þ. 14.

Troða, s. (*treð*, *tróð*, *troðit*): þs. *tróðust þúngu troði*, urðu troðnar, Þ. 14.

Trygglauss, lo, ótrúr, ekki óhultr, ekki hættulaus, H1, 1.

Túngl, kl, máni; birta, *brátúngl*, gull (sjá *brá*), Þ. 14.

Tvíviðr, k, bogi; *t-ar týr*, bogaguð, Geirröðr, Þ. 18.

Týframr, lo, mjög ágætr, H1, 1. (*tý*, áho, af *tví-*, sjá annars Se. bls. 16. l. 35—7).

Týr, k, áss; þi. et. *tývi* = *tý*; *tvíviðar t.*, Geirröðr, Þ. 18.

Tývi, þi. et. af *týr*, fyrir *tý*, Þ. 18.

Úlfr, k, 1) vargr. 2) Fenrisúlfr: *úlfs föðor*, Loki, H1, 8. 3) ræníngi: *ú. snótar* (Iðunnar), Þjassi, H1, 2.

Ullr, k, áss, sonr Sifjar, stjúpsonr Þórs, H2, 2: Þ. 17.

Undirblika, kv, óveðrs ský: *jálfr undirbliku*, skýa gnýr, þruma, Þ. 19, sjá *hneitir*.

Upphiminn, k, hið efra lopt, uppheimsloptið, H2, 3.

Urð, kv, steina-urð; *u-ar þrjótr*, jötun, Þ. 5.

Útve, kl, útland, útgarðar: *útves jólnir*, jötun, Þ. 12.

Vafrevði, k, flögrandi eldr, lopteldr (af *vafra*, flögra, og *evði* = *uði*, eldr): *v-a hregg*, eldíngaveðr, þrumuveðr, *húfr v-a hreggs*, eldíngaskip, kerra Þórs, hennar *stjóri*, Þór, Þ. 14.

Valköstr, k, valdýngja, valr á vígvelli: *bára v-ar*, blóð, H1, 3.

Valrúgr, k, valkorn, skotvopnadrífa, skot: *látr v-ar*, skjöldr, *eldr* skjaldar, sverð, Þ. 19.

Vamr, k, vomr, ill mk; *v. glamma stöðvar* (fjalla), jötun, Þ. 10.

Var-a, var ekki, H1, 2. 3.

Vara, kv., ásynja, ss. *vâr*, *vör*, sjá *vǫro*..

Varna, s. (*-aða*, *-at*), verja; gsk, *varnendr goða*, verjendr g., um Óðin, Loka og Hæni, H1, 4.

Varr, k, vörðr, verjandi: *v. vögna myrkbaka reinar hreins* (jötna), jötun, H1, 3.

Varra, kv, sjór: *hjalt vorru*, kúla sjóar, steinn, fjall; *nanna vorru hjalts*, tröllkona, Þ. 5.

Ve, kl, goð: *hildar ve*, orustu goð, valkyrja, *hlýr hildar ves*, skjöldr, H1, 1.

Ve, kl., bústaðr, sjá *ginnjúnga ve*, *útve*.

Veggr, k, í húsi, sjá *fletbjörn*.

Vegtaug, kv, band til að hefja með, kasta með, skot-

reim, slaunguband *(vega, taug)*: *þrjótr v-ar*, mikill skotmaðr, um Geirröð jötun, Þ. 17.

Vegþverrir, k, sá sem lætr veg (sæmd), þverra: *v. nönnu vorru hjalts*, (tröllkonu), Þór, Þ. 5.

Veiðr, k, fyrir *Veïðr* = *Veoðr*, Þór, H1, 11.

Væl, kv, vèl, bragð; *vælum*, með brögðum, H1, 11.

Vèla, s., gabba; þsk, *vèltr*, gabbaðr, H1, 11.

Vèlsparr, lo, vèlalaus, grannlaus, H1, 4.

Vændr, lo, vanr: *bræði v.*, bráðlyndr, fljótr til reiði, Þ. 4. (getr og verið þsk af *væna*, telja ehn líklegan til ehs).

Ver, kl, sjór: *v. gaupu*, jörð, land *(sær dýra*, Se, 195, 10), Þ. 5.

Vers, kl, vers (lat. *versus)*. 2) saungr, rödd, hljóð: *v. dreyra*, blóðrödd, feigðarboði, Þ. 4.

Verða, s. *(verð, varð, orðit)*, hljóta. 2) þurfa: *varð-at*, þurfti ekki, H2, 4.

Vígfrekr, lo, vígfús, drápgjarn, H1, 4.

Vigg, kl, eykr: *veggjar v.*, hús, garðr, *veggjar v. Geirröðar*, Geirraðargarðar, Þ. 1.

Vígligr, lo, vígbúinn, H2, 3.

Víkingr, k, hermaðr, Þ. 8.

Vikr, k, vikrkol: *v. stála*, hein, H2, 6.

Vilgi, ao *(vil*, vel; *-gi*, neit.), víst ekki, eingan veginn: *v. tryggr*, ótryggr, ótrúr, Þ. 1.

Víngnir, k, jötun; *herja v-is*, tröllkona, H2, 6.

Víngrögnir, k; *v. vagna* fyrir *rögnir víngvagna*, Óðinn jötna, jötun (af *víngvögn*, kv, = *vengis vögn*, hvalr jarðar, tröll) H1, 4.

Vinna, s. *(vinn, vann, unnit)*, gera; er haft sem sagnarfyllíng með nút. nh., gsb. og þsk; *vann fetrunnar hlaupár* = óð árnar, Þ. 5.

Vögn, kv, hvalr, vagnhvalr; e. mt. *vagna* og *vögna*. Í jötna kenn., *vögn myrkbaka hreins reinar*, hvalr fjalla, jötun, H2, 3; *víngvögn*, hvalr jarðar, sama, sjá *víngrögnir*.

Völlr, k, jörð: *dólgr v-ar*, óvinr jarðar, jötun, H1, 6.

Vǫndr, lo, ss. *vændr*, sjá *bleyðivǫndr*.

Vǫro, e. et. af *vara* = *vàr*, *vör*, ásynja, sjá *þrymseil*.

Vorru, e. et. af *varra*, sjór, Þ. 5.

Ymsi, k, jötun (myndað af *ýmir*); *ymsa kind*, jötun eða jötnar, Þ. 2.

þá, 1. et. þát. frsh. af s. *þiggja*, fá að gjöf, H1, 1. 13.

þarri, 3. et. þát. frsh. af s. *sjá*, fyrir *sá* (*þ* = *s*), viðlíka og *sleri* = *sló*, af *slá*, H2, 3.

þats, sdr. fyrir *þat es*, það er, H1, 13.

þeir = *þer* = þær, H2, 7.

þeirs = *þers* = *þars*, sdr. fyrir *þar es*, þar er, þar sem, Þ. 13.

þekkilegr, lo, fagr, tíguglegr, um Óðinn, Hl, 5.

þer = þar, Þ, 14.

þíng, kl, mót, samkoma, Hl, 10.

þjórhlutr, k, stykki, limur af uxa, Hl, 5.

þjóstbrjóst, kl, þjóstugt brjóst, reiði, heiptarhugr, Þ. 16.

þjóðá, kv, stórvatn, mt. *þjóðár*, Þ. 5.

þollr, k, trè, eik, Hl, 3.

þorn, k, jötun (eins og *þurnir* = *durnir*): *þorns niðjar*, *barn*, jötnar, jötun, Þ. 2. 7.

þornrann, kl, hús jötuns, hellir, Þ. 13.

þrámóðnir, k, sá sem elskar, saknar ákaft: *þ. þrúðar*, Þór, faðir Þrúðar, Þ. 16.

þriði, k, Óðinn, Þ. 2.

þrjótr, k, sá sem þrávalt fer með ehð: *þ. vegtaugar*, skotmaðr, um Geiröð, Þ. 17. *þ. urðar*, jötun, Þ. 5, sjá og *jormunþrjótr*.

þróttr, k, þrek; *steinn þ-ar*, hjarta, Þ. 10.

þrúng, kv., Freya (hin harmþrúngna), e. et. *þrúngvar; lángvinr þ-ar*, Þór, Þ. 16.

þrúðr, dóttir Þórs, Þ. 16; henni hafði Hrúngnir stolið (Se. bls. 88. l. 10).

þrymseil, kv, bogastreingr (*þrymr*, bogi; *seil*, band): *vara þ-ar*, bogastreings gyðja, veiðigyðja, Skaði, hennar hvalr, dýr, uxi (Se. bls. 16. l. 7. 8), Hl, 5.

þrýsta, s., með þi., þreyngja að ehm, kúga ehn, Þ. 2.

þurnir, k, jötun (ss. *durnir*, sbr. *þorn*), Þ. 17.

þverrir, k, sá sem lætr þverra, sá sem eyðir: *þ. þorns barna* (jötna), Þór, Þ. 7, sjá *vegþverrir*.

þylja, s. (*þyl*, *þulda*, *þulit*), kveða, Þ. 3.

þyrma, s. (*-i*, *ða*, *t*), vægja; *þyrmði-t*, vægði ekki, H2, 3.

þyrri, 3. et. þát. aflh. af s. *þverra* (*þverr*, *þvarr*, *þorrit*), hætta, láta af, Þ. 7.

Eptirmáli,

Þó þessi tvö brot af Haustlaung og drápan Þórsdrápa sèu víða mjög fornyrt og torskilin, og sumstaðar enn óljós, þá er þó tvent, sem gerir þessi kvæði jafngreiðari aðgaungu en sumar hverjar lausavísur í Se.: fyrst það, að aðalefni þessara kvæða er framsett í sundurlausri ræðu í Se. sjálfri (bls. 45—6 og 56—61); það annað, að öll þessi kvæðabrot eru áður ítarlega útskýrð á latínu af rektor Skúla Þórðarsyni Thorlacius í Antiquitat. boreal. Observat. miscell. spec. 6. et 7. Þó þarf sá, sem vill fást við þessi kvæði, að athuga tvent þessu viðvikjandi: 1) að hvorki er sagan í Se. eingaungu tekin úr þessum kvæðum, nè kvæðin gerð eptir sögunum í Se., heldur geingur

hvort fyrir sig sína götu; þess vegna er getið um margt í Se., sem ekki er getið um í þessum kvæðabrotum, og aptur minnast kvæðin á sumt, sem sagan í Se. getur ekki um (t. d. hvernig Loki ginti þór til Geirröðargarða); og jafnvel sýnist frásagan í Se. að fylgja sumstaðar einhverjum eldri kvæðum, en þessi eru, sem ráða mætti af tveimur vísum með ljóðahætti, sem eignaðar eru þór á bls. 60. og 61. 2) að textinn í þessum kvæðum er eptir nýustu útgáfum Se. miklu nær beztu skinnbókum, og þess vegna miklu færri getgátur og breytíngar teknar upp, en í texta þeim, sem Thorlacius bjó til.

Af höfundum þessara kvæða er þjóðólfur kunnari, en Eilífur. þjóðólfur hvinverski (frá Hvini, hèraði eða bæ á Lista í Egðafylki, næst fyrir vestan Líðandisnes í Noregi) var norrænn maður, ástvinur og skáld Haralds konúngs hárfagra. Hann fóstraði Guðröð ljóma, son Haralds konúngs og Snæfríðar finnsku, og þegar konúngur rak Snæfríðarsonu frá sèr, sætti þjóðólfur konúng við þá (Hkr. Har. hárf. kap. 26. 37). Skáldatal segir, að þjóðólfur hafi kveðið um Rögnvald heiðum hærra, Harald hárfagra, þorleif spaka, Hákon jarl Grjótgarðsson og Strútharald jarl. Af kvæðum hans er til: 1) Ýnglíngatal um Rögnvald heiðum hærra. 2) flokkur um Hafursfjarðarorustu[1]. 3) Haustlaung, dróttkveðið kvæði, þar af eru til 2 brot, bæði samtals 20 erindi. þetta kvæði er þakkarkvæði. Tilefni til kvæðisins er það, að höfðíngi nokkur að nafni þorleifur (H1, 1) hafði gefið þjóðólfi skjöld steindan, mikla gersemi, og voru dregnar á skjöldinn með litum ýmsar goðasögur (H1, 7: 2, 13). Í þakklætis skyni kvað þjóðólfur um myndir þær, er málaðar voru á skjöldinn, því hann segir (og það held eg sè upphaf kvæðisins) H1, 1: „Með hverju á eg að launa skjöld þann, er höfðínginn þorleifur gaf mèr?“ þessi þorleifur er að öllum líkindum þorleifur hinn spaki, sem var uppi á dögum Hálfdanar svarta (kap. 7) og Haralds hárfagra (kap. 25), og ráðgjafi beggja þeirra.

Um Eilíf Guðrúnarson vita menn næstum ekkert. Skáldatal segir, að hann hafi (ort um, eða) verið á dögum Hákonar jarls, og er það líklegt, að hann hafi lifað í heiðni, og kristnazt svo, sjá Se. bls. 92, og Edda telur hann þar með fornskáldum, eins og Skapta þóroddsson (lögsögum. frá 1004—1030). Fremur ætla jeg að hann hafi verið íslenzkur, en norrænn; því eg held, að eins lítilfjörleg vísa að efninu til, og vísan er, sem honum er eignuð í Se. bls. 183,1, hefði trauðlega borizt híngað og viðhaldizt hèr, ef hún hefði verið gerð af norrænum manni í Noregi. Skúli Thorlacius heldur, að Eilífur Guðrúnarson og Eilífur Kúlnasveinn sè einn og sami maður, en mèr finnst æði ólíkur blær á kveðskap þeirra, og held eg sá síðar nefndi Eilífur sè góðum mun ýngri.

Hèr er ekki unnið annað að þessum kvæðum, en að vísurnar eru færðar í röð, og flest merkisorð útþýdd eptir stafrófsröð. Skammstafanir málsorða þurfa í glósnakverum, en þar gleymdist mèr að til færa: ehm, ehn, ehs, ehð, = einhverjum, einhvern, einhvers, eitthvað.

1) Heimskríngla (Har. hárf. kap. 19) eignar þetta kvæði þorbirni hornklofa; en bæði Fagurskinna (bls. 8—9), Snorra Edda (bls. 2) og Fornms. 10, 190—1 eigna það þjóðólfi.

Reykjavík í júním. 1851.

S. Egilsson.

Skólaskýrsla

fyrir Reykjavíkur lærða skóla árið 1850—1851,

af dr. theol. rektor S. Egilssyni.

Sökum ósiða þeirra, er leiddu af uppþoti því, er varð í skólanum 1850 (hvar um skýrsla var send til kennslustjórnar ráðherrans bæði af þá verandi yfirstjórn skólans og rektor), var þessum 5 piltum vikið burt úr skóla fyrst um sinn: eptir úrskurði kennsluráðherrans frá 18. maí 1850, Arnljóti Ólafssyni; eptir skipun yfirstjórnarinnar og atkvæðum rektors frá 15. júlí s. ár, Steffáni Þ. Thorsteinsen, Steffáni Pèturssyni, Magnúsi Jónssyni frá Felli, Theódór Guðmundssyni. Þessir 13 piltar yfirgáfu skólann: Benedikt Sveinsson, Haldór Guðmundsson, Björn Pètursson, Steffán Björnsson, Eggert Magnússon Vaage, Sigmundur Pálsson, Bergur Ólafsson Thorberg, Sigurður L. Jónasson, Magnús Blöndal, H. Theodor Thorsteinsen, Benedikt Gabríel Jónsson, Sigurður Helgason, Geir Vídalín. Af þessum 18 piltum sóktu 11 til rektors um leyfi til að gánga undir burtfararpróf 1851, sem síðar skal getið. Þeir 7, sem ekki hvurfu aptur, voru: Benedikt Sveinsson, Steffán Björnsson, Björn Pètursson, Benedikt Gabríel, Sigmundur Pálsson, Geir Vídalín, Theódór Guðmundsson.

Þ. 22. júlí 1850 var 10 nýsveinum veittur skóli af yfirstjórninni, herra greifa Trampe og herra biskupi H. Thordersen; þessir voru: 1) Ólafur Þorsteinn Oddsen frá Hofi í Vopnafirði; 2) Guðmundur Pálsson frá Ferjubakka í Mýrasýslu (hann var tekinn aptur burt úr skóla þ. 26. marz 1851); 3) Páll Pálsson frá Hörgsdal í Vesturskaptafellssýslu; 4) Torfi Magnússon, frá Eyvindarhólum í Rángárvallasýslu; 5) Gunnlaugur Þorvaldur

Steffánsso, frá Mosfelli í Gullbríngusýslu; 6) Ólafur Hannesson Johnsen, frá Reykjavík; 7) Oddur Vigfús Gíslason, frá Reykjavík; 8) Steinn Torfason, frá Reykjavík; 9) Einar Jafetsson, frá Reykjavík; 10) Þorvaldur Ásgeirsson, frá Lambastöðum í Gullbríngusýslu.

Þ. 1—3. og 5. ágúst 1850 geingu 4 lærisveinar undir hið ófullkomna burtfararpróf: Bjarni Sigvaldason, Jóhannes Haldórsson, Jón Bjarnason, Baldvin Jónsson. Sigurgeir Jakobsson ætlaði og sömu leið, en sýktist fyrir prófið. Þetta próf var haldið af kennurum skólans í þessari röð:

1. ágúst,	f. m.	frá kl.	9,	latínskur stíll.
	e. m.	——	3,	íslenzk ritgjörð.
	—	——	6,	steinafræði.
2. —	f. m.	——	9,	latína munnleg, griska.
	e. m.	——	3,	danskur stíll.
	—	——	6,	enska.
3. —	f. m.	——	9,	þýzka, eðlisfræði, talnafræði.
	e. m.	——	3,	danska,
	—	——	5,	trúarfræði með biflíusögu og N. T.
5. —	f. m.	——	9,	sagnafræði, landafræði, rúmfræði.
	e. m.	——	3,	skrifleg útleggíng á latínu.

Prófsfulltrúar voru settir af yfirstjórninni, herra prófessor P. Pètursson, og herra dómkirkjuprestur Á. Jónsson.

Einkunnatafla.

Nöfn.	ísl.	dsk.	þýzk.	Latina skrifl.	Latina ml.	grisk.	ensk.	trfr.	saga.	lfr.	tlfr.	rúmf.	stfr.	eðlfr.
B. Sigvaldason	vel	vel	vel	vel	dáv.	dáv.	dáv.	vel	dáv.	dáv.	dáv.	ág.	dáv.	dáv.
J. Haldórsson	vel	vel	vel	vel	vel	dáv.	vel	sæml.	vel	vel	dáv.	sæml.	vel	dáv.
J. Bjarnason	vel	vel	vel	sæml.	vel	vel	vel	dáv.	vel	vel	ág.	dáv.	dáv.	ág.
Baldvin Jónsson	vel	vel	vel	vel	vel	vel	vel	dáv.	vel	vel	vel	dáv.	vel	vel

Reykjavík þ. 5. ágústm. 1850.

P, Pètursson. Á. Jónsson.

S. Egilsson. H. Scheving. B. Gunnlögsen,

J. Sigurðsson. H. K. Friðriksson. H. Árnason.

Sigurgeir Jakobsson gekk undir próf þ. 11. og 12. sept., og fèkk þessar einkunnir:

Sigurgeir Jakobsson . . .	vel	vel	vel	vel	dáv.	dáv.	vel	sæml	vel	sæml.	sæml.	sæml.	vel	vel

Reykjavík 12. sept. 1850.

P. Pètursson. A. Jónsson.

S. Egilsson. H. Scheving. B. Gunnlögsen.

J. Sigurðsson. H. K. Friðriksson. H. Árnason.

Þ. 1. októb. var skóli settur af rektor. Efni ræðu hans var um samband milli dygðar og þekkíngar. Eptir að búið var að prófa nýsveina, var gerð þessi bekkjaskipun:

Þriðja bekkjar efri deild (3*b*): 1) Jakob Benediktsson. 2) Jón Þorleifsson. 3) Steingrímur Bjarnason Thorstensen.

Þriðja bekkjar neðri deild (3*a*): 1) Helgi Einarsson. 2) Jón Aðalsteinn Sveinsson. 3) Jón Jónsson eldri. 4) Sigurður Eiríksson. 5) Jón Björnsson. 6) Magnús Jónsson frá Víðimýri. 7) Jón Melsted. 8) Jón Thorarensen. 9) Steffán Thorarensen. 10. Bjarni Magnússon. 11. Jón Jónsson (frá Barði). 12. Haldór Melsted. 13. Þorvaldur Pètursson Stephensen. 14. Magnús Hannesson Stephensen. 15. Gunnlaugur Blöndal.

Annar bekkur: 1. Ísleifur Einarsson. 2. Lárus Eðv. Sveinbjörnsen. 3. Jón Benediktsson. 4. Jón Guttormsson. 5. Jón Jónsson ýngri. 6. Sæmundur Jónsson. 7. Davíð Guðmundsson. 8. Þorsteinn Þórarinsson. 9. Guðjón Hálfdánsson. 10. Ólafur Finsen. 11. Magnús Ólafsson Stephensen. 12. Magnús Magnússon Stephensen. 13. Eiríkur Magnússon. 14. Ólafur Þorsteinn Oddsen. 15. Hjörleifur Einarsson. 16. Magnús Pètursson Stephensen. 17. Steffán Steffánsson Stephensen.

Fyrsti bekkur: 1. Jón Jakobsson. 2. Þorvaldur Jónsson. 3. Páll Pálsson. 4. Ólafur Hannesson Johnsen. 5. Oddur Vigfús Gíslason. 6. Gunnl. Þorvaldur Steffánsson. 7. Steinn Torfason. 8. Guðmundur Pálsson. 9. Þorvaldur Ásgeirsson. 10. Einar Jafetsson. 11. Torfi Magnússon.

Auk þessara skólasveina feingu 4 lærisveinar leyfi til að hlýða á kennsluna í kennslutímunum: Christopher Trampe, Jörgen Trampe, James Bjering, Bertel Gunnlögsen, allir frá Reykjavík. Tala lærisveinanna í skólanum var þá í byrjun skólaársins: 50 lærisveinar.

Kennarar.

Eptir brèfi yfirstjórnarinnar frá 31. októb. til rektors hafði yfirkennari dr. Scheving feingið lausn frá yfirkennara embættinu frá 1. okt. 1850. Hann hafði verið undirkennari við skólann á Bessastöðum frá 1. okt. 1810 til 30. sept. 1846, og yfirkennari við skólann í Reykjavík frá 1. okt. 1846 til 30. sept. 1850, og þjónaði í því embætti til 31. októb. það ár. Hann hafði þannig verið við skólann í full 40 ár. Sama dag (31. okt.) setti yfirstjórnin Cand. philos. Gísla Magnússon sem kennara

við skólann í Schevings stað í latínu, en tók sem tímakennara kand. Gísla Jóhannesson í dönsku í 3 fyrstu bekkjunum, og stúdent Jón Árnason í sagnafræði í 1. bekk, og í danskri bókmentasögu í 3. bekk.

Skólakennsla.

a) stundatal kennenda á viku hverri.

S. Egilsson, dr. theol., rektor: Griska 5 stundir í 2. bekk, 5 st. í 3*a*, 6 st. í 3*b* bekk, alls . . . . 16 st.

B. Gunnlögsen, R. af Dbr., 1. Aðjúnkt: *a)* Reikníngur, 3 st. í 1. b. *b)* Talnafræði, 2 st. í 2. b., 2 st. í 3*a* og 2 st. í 3*b*. *c)* Grasafræði, 2 st. í 2. bekk. *d)* Rúmfræði, 1 st. í 1. bekk, 2 st. í 2. bekk, 3 st. í 3*a* og 3 st. í 3*b*. *e)* Eðlisfræði, 2 st. í 3*a*, 2 st. í 3*b*; alls . . . . 24 -

Jens Sigurðsson, Cand. theol., 2. aðjúnkt: *a)* Trúarfræði, bífliusaga og útl. N. T., 3 st. í 1. bekk, 2 st. í 2. b., 2 st. í 3*a* og 2 st. í 3*b*. *b)* Sagnafræði, 3 st. í 2. b., 1 st. í 3*a* og 2 st. í 3*b*. *c)* Landafræði, 3 st. í 1. b., 2 st. í 2. b., 2 st. í 3*a* og 1 st. í 3*b*. *d)* Danskur stíll, 1 st. í 3*a*; alls . . . . 24 -

Haldór Kristján Friðriksson, Cand. philos., 3. aðjúnkt: *a*) Íslenzka, 2 st. í 1. b., 2 st. í 2. b. og 1 st. í 3*a*; íslenzkur stíll, 2 st. í 1. b., 2 st. í 2. b., 1 st. í 3*a*; Háttatal, 1 st. í 3*b*; ísl. ritgjörð, 1 st. í 3*b*. *b)* Danskur stíll, 1 st. í 2. b. *c)* Þýzka, 2 st. í 1. b., 3 st. í 2. b., 3 st. í 3*a* og 1 st. í 3*b*. *d)* Enska, 2 st. í 3*b*; alls . . . . 24 -

Þar að auki hafði hann tímakennslu aukreitis í ensku, 2 st. í 2. b. og 2 st. í 3*a*.

Gísli Magnússon, Cand. philos., settur aðjúnkt: Latína, 3 st. í 1. b., 4 st. í 2. b., 5 st. í 3*a* og 6 st. í 3*b*; latínskur stíll, 2 st. í 1. b., 1 st. í 2. b., 2 st. í 3*a* og 1 st. í 3*b*; alls . . . . 24 -

Hannes Árnason, prestur, kennari við prestaskólann, settur aðjúnkt við latínuskólann: *a)* Dýrafræði, 2 st. í 2. b. og 4 st. í 1. b. *b)* Steinafræði, 2 st. í 3*a*, og 1 st. í 3*b*; alls . . . . 9 -

121 -

stundir á viku: 121 st.

P. Guðjonsen, organisti: Saungur, 2 st. í hverjum bekk 8 -
Tímakennari Gísli Jóhannesson, Cand. frá prestaskólanum: Danska, 2 st. í 1., 2 st. í 2., 2 st. í 3*a*; danskur stíll, 2 st. í 1. b. . . . . 8 -
Tímakennari Jón Árnason, stúdent, bókavörður stiptsbókasafnsins; *a)* sagnafræði, 5 st. í 1. b. *b)* Dönsk bókmentasaga, 1 st. í 3*a* og 1 st. í 3*b;* alls 7 -

144 st.

b) Kennslugreinir:

Íslenzka: munnleg 6 st., skrifleg 6 st.	12 st.
Danska: munnleg 8 st., skrifleg 4 st.	12 -
Þýzka: munnleg	9 -
Enska: munnleg (auk 4 st. í tímakennslu)	2 -
Latína: munnleg 18 st., skrifleg 6 st.	24 -
Griska: munnleg	16 -
Trúarfræði með biflíusögu og útl. N. T.	9 -
Sagnafræði	11 -
Landafræði	8 -
Talnafræði	9 -
Rúmfræði	9 -
Náttúrusaga: Grasafræði 2 st., dýrafræði 6 st., steinafræði 3 st.	11 -
Eðlisfræði	4 -
Saungfræði og saungur	8 -
	144 st.

c) Tímatafla.

frá 1. okt. 1850 til miðsvetrarprófs 1851.

Stundir.	Bekkir.	Mánud.	Þriðjud.	Miðvikud.	Fimtud.	Föstud.	Laugard.
8 — 9.	1	danska	íslenzka	danska	íslenzka	landafræði	rúmfræði
	2	íslenzka	danska	íslenzka	danska	dýrafræði	sagnafræði
	3a	rúmfræði	talnafræði	rúmfræði	talnafræði	rúmfræði	dönsk bókm.
	3b	sagnafræði	steinafræði	landafræði	sagnafræði	ísl. bragarh.	ísl. ritgjörð
9 —10.	1	latína	ísl, stíll	latína	sagnafræði	latína	sagnafræði
	2	sagnafræði	latína	sagnafræði	latína	þýzka	latína
	3a	þýzka	landafræði	þýzka	sagnafræði	landafræði	þýzka
	3b	talnafræði	rúmfræði	talnafræði	rúmfræði	eðlisfræði	rúmfræði
10 —11.	1	sagnafræði	þýzka	sagnafræði	dýrafræði	sagnafræði	þýzka
	2	griska	griska	latína	griska	griska	griska
	3a	latína	latína	griska	latína	latína	latína
	3b	eðlisfræði	trúarfræði	ebreska	ebreska	ebreska	trúarfræði
11¼—12.	1	trúarfræði	talnafræði	trúarfræði	talnafræði	trúarfræði	talnafræði
	2	talnafræði	trúarfræði	þýzka	trúarfræði	talnafræði	landafræði
	3a	griska	griska	steinafræði	griska	steinafræði	griska
	3b	latína	latína	latína	latína	latína	latína

c) Tímatafla

frá 1. okt. 1850 til miðsvetrarprófs 1851.

Stundir.	*Bekkir.*	*Mánud.*	*Þriðjud.*	*Miðvikud.*	*Fimtud.*	*Föstud.*	*Laugard.*
12—1.	1	lat. stíll	saungur	lat. stíll	dansk. stíll	saungur	dansk. stíll
	2	saungur	ísl. stíll	rúmfræði	lat. stíll	rúmfræði	saungur
	3a	ísl. stíll	lat. stíll	dansk. stíll	saungur	lat. stíll	eðlisfræði
	3b	griska	dönsk bókm.	griska	þýzka	dansk. stíll	lat. stíll
1 —2.	1	ísl. stíll	landafræði	dýrafræði	dýrafræði	dýrafræði	landafræði
	2	dýrafræði	grasafræði	landafræði	grasafræði	þýzka	dansk. stíll
	3a	trúarfræði	danska	eðlisfræði	trúarfræði	danska	saungur
	3b	saungur.	griska.	saungur.	griska.	griska.	griska.
Eptir miðsvetrarpróf var 2 síðustu tímunum þannig breytt, til að fá samsaung tvisvar í viku:							
12—1.	1	lat. stíll	dansk. stíll	lat. stíll	dansk. stíll	saungur	saungur
	2	sanngur	þýzka	rúmfræði	lat. stíll	rúmfræði	saungur
	3a	ísl. stíll	lat. stíll	dansk. stíll	eðlisfræði	lat. stíll	eðlisfræði
	3b	griska	dönsk bókm.	griska	þýzka	dansk. stíll	lat. stíll
1 —2.	1	ísl. stíll	landafræði	dýrafræði	dýrafræði	dýrafræði	landafræði
	2	dýrafræði	grasafræði	landafræði	grasafræði	ísl. stíll	dansk. stíll
	3a	trúarfræði	danska	saungur	trúarfræði	danska	saungur
	3b	saungur.	griska.	saungur.	griska.	griska.	griska.

Kennsla:

1) Sveinbjörn Egilsson:

1) í öðrum bekk 1. og 4. bók af Senofons Anabasis, og af Heródóts 1. bók, sögu Sýrusar, 95—130. kap. 2) í 3*a*, Heródóts 3. bók, 1—160. kap., og 18. bók af Homeri Ilías. 3) í 3*b*, í októb. til desemb. 1850, 1., 2. og 4. bók af Senofons Memorabilia Socratis; frá jan. 1851 til miðsvetrarprófs, 1. og 2. bók af Ilías (Iíons-kviðu); þaðan frá til 21. marz, 3., 4., 6. og 7. bók af sama kvæði; frá 22. marz, Herodóts 1. bókar kap. 1—160; frá 8. apr., 1. og 2. bók af Anabasis. Farið var yfir hina grisku bókmentasögu til Alexanders mikla, eptir Tregders „Haandbog i den græske Literaturhistorie".

2) Björn Gunnlaugsson.

1. Reikníngur í 1. bekk eptir Úrsíns reikníngsbók, og sèr í lagi æfingar í talníngu, það er: að lesa úr tölum, og skrifa þær lesnar, þar næst æfingar í hinum svo kölluðu 4 reikníngshöfuðgreinum, í heilum tölum og brotnum, og loksins æfingar í þríliðu ýmiskonar talna.

2. Rúmfræði í öllum bekkjum, og sèr í lagi í 1. bekk frá upphafi 60 §§ eptir Úrsíns stærðafræði, í 2. b. 73 §§ frá upphafi, var þetta í báðum bekkjum endurfarið með yfirheyrslum. Í 3. bekk A var yfirfarið frá 113. § til enda rúmfræðinnar, ásamt með yfirheyrslum. Síðan var yfirfarin hin flata þríhyrníngafræði eptir Úrsín mest öll; þó var ekki yfirheyrt þar í. Í 3. b. B var yfirheyrsla í rúmfræðinni og þríhyrníngafræðinni.

3. Talnafræði í 2. b. Þar í voru lesnir og síðan endurfarnir 37 §§ af Úrsíns stærðafræði frá upphafi. Í 3. b. A frá § 35 til § 96 lesið og endurfarið. Í 3. b. B endurfarin talnafræðin ásamt einföldum líkíngum, allt eptir Úrsíns stærðafræði.

4. Grasafræði í 2. b. eptir Drejers Botanik frá upphafi til enda, eða hið náttúrlega grasakerfi. En ekki var yfirfarin taflan þar aptan við, er inniheldur Linneusarkerfi. Hitt var einnig endurfarið með yfirheyrslum. Þetta er hið annað ár, er grasafræði hefur verið hèr lesin.

5. Eðlisfræði í 3. b. A eptir Örsteds eðlisfræði frá § 177 til § 243. Þetta var með fyrirlestrum yfirfarið, og þar af var síðan endurfarið með yfirheyrslum frá § 177 til § 188. En þar á eptir var byrjað frá upphafi eðlisfræðinnar með yfirheyrslum, og því haldið áfram til § 27. Í 3. b. B var með fyrirlestrum

yfirfarið frá § 151 til § 241, en síðan yfirheyrt frá upphafi með köflum, eptir því sem þurfa þókti.

3) Jens Sigurðsson.

1, í bekknum, 3. B með þeim skólasveinum, sem útskrifast áttu, *a)* í sögu: mikinn hluta mannkynssögunnar, eptir því sem varð við komið, eptir Koefod — 2 stundir í viku, *b)* mikinn hluta landafræði Munthes — 1 stund í viku, *c)* í trúarfr.: Jóhannesar guðspjall á frummálinu og trúarlærdómana eptir fyrirlestrum þeim, sem þeir áður höfðu haft í skólanum — 2 stundir í viku, *d)* þar að auk hefur hann leiðrètt hjá þessum bekk 1 danskan stíl í viku, og hefur stílsefni verið tekið sumpart úr íslenzkum bókum, svo sem Vinagleði, sumpart úr latínskum rithöfundum, svo sem Sallustius og Justinus.

2, í bekknum 3. A, *a)* í landafræði: með þeim eldri skólasveinum bekkjarins, sem áttu fyrir hendi fyrra hluta burtfararprófs, yfirfór hann alla landafræðina eptir Munthe; en með hinum ýngri yfirfór hann Vesturálfu og svo löndin í vesturhluta og suðurhluta Norðurálfu — 2 stundir í viku, *b)* í sögu: með hinum eldri Frakklandssögu eptir Koefod, með hinum ýngri sögu 16. aldar eptir Weber, *c)* í trúarfr.: með hinum eldri, hinn síðari hluta siðfræðinnar, sem horfið var frá veturinn áður; með hinum ýngri trúarfræðiskaflana um sköpunina og um syndina; fyrirlestrar lagaðir eptir Gaðs kennslubók. Með hvorutveggjum sameiginlega var lesin Herslebs biflíusaga frá dauða Salomons og til 3. tímabils í guðspjallssögunni, — 2 st. í viku, *d)* leiðrètt danskan stíl á hverri viku; stílsefni hefur verið úr Vinagleði og Kvöldvökum.

3, í 2. bekk, *a)* í sögu: með eldri deild bekkjarins er lesið tímabilið frá því siðabótin hófst og þar til Loðvík 14. kom til ríkis; en með hinni ýngri deild miðaldasagan frá því þjóðflakkið hófst og til siðabótarinnar, hvorutveggju eptir Webers bók — 3 st. í viku, *b)* í landafræði: með báðum deildum lesnar Austurálfa, Suðurálfa, Vesturálfa og Eyaálfa eptir Munthe — 2 st. í viku, *c)* í trúarfræði: trúarfræðiskaflinn um sköpunina, um syndina og um forsjónina; svo í biflíusögu Herslebs bók frá upphafi til herleiðíngarinnar — 2 st. í viku.

4, í 1. bekk, *a)* í landafræði: þessi lönd Norðurálfu, Rúsland, Preussen, Þýzkaland, Niðurlöndin og Belgia, stóra Bretland, Frakkland, Spán og Schveitz, þar að auk var yfirfarin

landafræði hins gamla heims eptir bók Königsfeldts, *b)* í trúarfræði: útskírður mestur hluti barnalærdómsins, og Herslebs biflíusaga lesin frá upphafinu og allt til herleiðíngarinnar. Allt þetta hefur hann yfirfarið á líkan hátt því, sem hann skírði frá stuttlega í skólaskýrslu ársins 1848 og 1849.

4) Haldór Kr. Friðriksson.

A, Í þriðja bekkjar efri deild hef eg lesið

1, íslenzku einn tíma í viku; fór eg með lærisveinum yfir „Háttalykil" Snorra Sturlusonar, og skírði fyrir þeim vísurnar og annað er torskilið er í honum, hvort heldur var orð eða orðmyndir.

2, lèt eg þá rita íslenzka ritgjörð einu sinni í viku, yfir ýms efni, sem eg til tók; sömdu þeir ritgjörðirnar optast nær í tímanum, en þó nokkrum sinnum utan tíma.

3, þýzku las eg með þeim einn tíma í viku; las eg með þeim framan af *„Bruchstücke. Dritte Sammlung"* í *„Tydsk Læsebog, udgiven af Dr. Peder Hjort"*.

4, í tímatöflunni voru þrjár stundir ætlaðar handa ebresku í þessari deild; en með því enginn þeirra þriggja lærisveina, sem í þessari deild voru, lásu ebresku, heldur ensku í hennar stað, þá þótti nóg að lesa með þeim tvær stundir í ensku; byrjaði eg á 29. kapítulanum í „Vicar of Wakefield", og las bókina út; síðan las eg með þeim nokkuð framan af *„Night and Morning"* eptir *Bulwer*. Þriðja tímann hafði eg til þess, að láta þá gjöra þýzka stýla, til að festa þá í þýzkri málmyndalýsíngu.

B, Í þriðja bekkjar neðri deild hef eg

1, lagfært íslenzka stýla, einn i hverri viku; lèt eg lærisveina gjöra annanhvorn stýl í tíma, en annanhvorn utan tíma; voru stýlsefnin fyrra hluta vetrarins tekin úr ýmsum bókum, en síðari hlutann að mestu leyti úr *„Hjorts tydske Læsebog"*.

2, las eg með þeim þýzku þrjár stundir í viku; fór eg þannig með þeim yfir í *„Hjorts tydske Læsebog"* fyrra parti frá bls. 288 til bls. 312; 326—333; 382—388; 312—324; 520—550; síðasta mánuðinn las eg með lærisveinum í þessari bekkjardeild, mestan hluta þess, sem er á óbundinni ræðu í síðari hluta tèðrar lestrarbókar.

3, las eg með lærisveinum ensku, tvær aukastundir í viku,

og fór þannig yfir með þeim í „*Vicar of Wakefield*", frá upphafinu og allt fram að 16. kapítulanum.

C, Í öðrum bekk hef eg lesið

1, íslenzku, tvær stundir í viku; las eg fyrst með þeim málmyndalýsíngu þá hina íslenzku, sem stendur framan við lestrarbók mína; skýrði hana og jók, eptir því sem mèr þótti við eiga; síðan las eg með þeim framan af Þórðar sögu hreðu allt fram að 41. bls. í útgáfu þeirri, er „*det nordiske Literatur-Samfund*" hefur látið prenta 1848; las eg þennan kafla með þeim svo, að eg hafði stöðugt auga á málmyndalýsíngunni, og jafnframt mismuninum á máli voru núna og fornmáli voru.

2, leiðrètti eg hjá þeim íslenzka stýla tvisvar í viku; lèt eg lærisveina í þessum bekk eins og í 3. bekkjar neðri deild gjöra annanhvorn stýl í tímanum, en annanhvorn utan tíma; stýlsefnin voru að mestu leyti tekin úr því, sem þeir lásu í þýzkunni.

3, las eg þýzku með þeim þrjár stundir í viku; lèt eg þá fyrst lesa upp málmyndalýsíngu *Fr. Bresemanns*, og því næst las eg með þeim í „*P. Hjorts tydske Læsebog*" í fyrra parti hennar, frá bls. 53 og til bls. 81, og frá bls. 113 til bls. 145.

4, lagfærði eg hjá þeim danska stýla einu sinni í viku; lèt eg lærisveina gjöra annanhvorn stýl í tímanum, en annanhvorn utan tíma.

5, las eg ensku með þeim tvær aukastundir í viku; las eg þeim fyrst fyrir nokkrar reglur fyrir framburði enskunnar; síðan las eg með þeim helztu atriði málmyndalýsíngarinnar, og að því búnu las eg með þeim þrjá fyrstu kapítulana framan af „*Tales of grandfather*, eptir *W. Scott*".

D, Í 1. bekk las eg með lærisveinum

1, íslenzku tvisvar í viku. Lèt eg þá fyrst læra málmyndalýsíngu þá, sem stendur framan við lestrarbók mína; því næst lèt eg þá lesa í 9. ári Fjölnis, frá bls. 9, og til bls. 36, en lèt þá jafnframt lesa upp aptur málmyndalýsínguna, og heimfæra hana upp á það, sem þeir lásu.

2, lagfærði eg hjá þeim íslenzka stýla tvisvar í viku; voru stýlsefnin fyrri hluta vetrarins tekin híngað og þángað, en síðari hlutann lèt eg þá snúa því, sem þeir lásu í þýzku, svona nokkurn veginn jafnóðum og þeir lásu það. Lèt eg þá, eins og aðra lærisveina, gjöra annan stýlinn í tímanum, en hinn utan tíma.

3, las eg með þeim þýzku tvisvar í viku. Lèt eg þá fyrst nema aðalatriðin í hinni þýzku málmyndalýsíngu eptir *Fr. Bresemann;* síðan fór eg að láta þá lesa dálítið í þýzku, og lagði ávallt út fyrir þeim á undan; las eg með þeim rúmlega þrjú fyrstu blöðin framan af *„Hjorts tydske Læsebog";* en jafnframt lèt eg þá í hverjum tíms lesa upp aptur kafla og kafla í málmyndalýsíngunni.

5) Gísli Magnússon.

Eg hef yfirfarið

a) í 3. bekk b: ýmsa kafla úr öllum þeim rithöfundum, er piltum í þessum bekk voru ætlaðir til burtfararprófs í vor; eg fór og yfir ýmsa kafla úr hinni latínsku málfræði eptir Madvig, svo og yfir helztu atriði hinnar latínsku bókmentasögu eptir Tregder, og yfir nokkuð framan af hinum latínsku fornfræðum eptir Bojesen. Þetta yfirfóru piltar á þeim 6 stundum, sem þar til voru ætlaðar um vikuna. Piltar í þessum bekk höfðu 1 stíl latínskan í viku.

b) í 3. bekk a, fór eg fyrst yfir 14 síðustu kapítulana af riti Síserós um skyldurnar; því næst fór eg yfir 2 hinar fyrstu bækur af Eneasdrápu eptir Virgil, og 355 vísuorð framan af 3. bókinni; eg lèt og pilta í þessum bekk fara yfir ýmsa kafla af hinni latínsku málfræði. Til þessarar yfirferðar hafði eg 5 stundir um vikuna. Hjá piltum í þessum bekk hafði eg 2 stíla í viku.

c) í 2. bekk byrjaði eg á 16. kapítula hinnar 4. bókar af sögu Sesars um Gallastríð, og fór bókina út; síðan fór eg yfir 40 fyrstu kapítulana af Vörn Síserós fyrir Róssíus frá Ameríu; með piltum í þessum bekk fór eg og yfir ýmsa kafla af hinni latínsku málfræði, einkum orðmyndafræðinni. Til þessarar yfirferðar hafði eg 4 stundir um vikuna. Í þessum bekk hafði eg 1 stíl í viku.

d) í 1. bekk byrjaði eg á 12. kapítula hinnar 1. bókar af Gallastríði eptir Sesar, og komst aptur að 41. kapítulanum; eg lèt og pilta í þessum bekk fara yfir ýmsa kafla af hinni latínsku orðmyndafræði. Til þessarar yfirferðar hafði eg 3 stundir um vikuna. Piltar í þessum bekk höfðu 2 stíla í viku.

Fyrir stílsefni hef eg haft ýmislegt, og hef eg optast látið pilta í hverjum bekk búa til annanhvorn stíl þá stundina,

sem þeim hefur verið ætluð til stílsins, og hef eg þá verið hjá þeim á meðan.

6) Hannes Árnason.

Í 3. bekk b, þar sem þeir voru, er áttu að skrifast út úr skólanum um vorið, var kennslan mestmegnis innifalin í því, að taka upp aptur það, sem lesið hafði verið hina fyrri vetur, og fá meiri vana í að þekkja steinanna eiginlegleika, þá er efni, útvortis eðli, mynd og lögun við koma (chemiska, mechaniska, stereometriska eiginlegleika). Hvað lögun steinanna við víkur, er chrystallographian öldúngis ómissanleg, þess vegna var hún tekin nokkurn veginn nákvæmlega. Þar við bættist æfing í að þekkja steina, einkum þá, hverra eiginlegleikar gjöra glögg og góð einkenni á stærri eða minni deildum steinaríkisins.

Í 3. bekk a, þar sem piltar voru misjafnt komnir, þar sumir höfðu verið þar 1 vetur og áttu að taka fyrri hluta burtfararprófsins um vorið, en aptur sumir voru nýkomnir upp í bekkinn úr 2. bekk, og eiga fyrst að taka fyrri hluta burtfararprófsins vorið 1852, hefði kennslan orðið óhæg, með því allir urðu að vera í sömu lestrarstofu, hefði ekki flestir getað fengið fyrirlestra frá hinum fyrri vetrum; en þar allir gátu notað sömu fyrirlestra, varð þessi óhægð ekki að neinni verulegri töf.

Kennslan varð að vera lík í 3. bekk b, og 3. bekk a, þ. e. fyrir þá, sem lásu steinafræðina til aðalburtfararprófs (dimission), og þá er lásu hana til fyrri hluta burtfararprófsins; þó tókst að öllu samtöldu betur með þá síðar nefndu, þar tíminn var ætlaður lengri, þar sem voru 2 tímar í viku, og yfirferðin varð þess vegna ánægjulegri.

Í 2. bekk var lesin dýrafræði; þar var Dreiers og Bramsens kennslubók fylgt að mestu, var þar farið yfir hryggdýrin (animalia vertebrata), nefnil., spendýr, fugla, skriðdýr og fiska: einnig var mannsins líkamabyggíng tekin í samanburði við byggíngarlag spendýranna.

Í 1. bekk var farið yfir sama og jafnmikið, sem í 2. bekk, en ónákvæmar, þar nær því allir piltar í 1. bekk voru svo ofur skamt komnir í öllu, sem og má vænta að verði á hverju ári, þar þessi bekkur er fyrir fyrstu byrjara. Þess vegna hefur það verið venja, síðan farið var að lesa náttúrusögu í skól-

anum, að dýrafræðin hefur verið höfð upp aptur í 2. bekk og tekin nákvæmar.

Kennslumátinn var yfir höfuð áþekkur í steina og dýrafræðinni: þeim almennustu, þýðíngar og yfirgripsmestu eiginlegleikum var einkum haldið föstum, og þeir raktir í þeirra ýmislega mismun gegnum hinar minni deildir. Það er eitt atriði í náttúrusögu, sem ekki er hvað minnst áríðandi, að geta sèð, hvernig einn eða fleiri eiginlegleikar í sameiníng, sem einkenna stærri eða minni deild eins náttúruríkis, rekjast í þeirra mismun og mismunandi þýðíng gegnum deildarinnar greiníngar.

7) Pètur Gudjohnsen.

Eg (Pètur Gudjóhnsen) hefi kent 6 tíma í viku í hverjum bekk, þannig, að 4 tímar, sinn í hverjum bekk, hafa í hverri viku gengið til fyrirlestra í saungfræðinni, en 2 tímar til æfíngar í samsaungvum (harmonisk Sang), þannig, að 1. og 2. bekkur höfðu annan þessara tíma sameiginlegan, en 3. og 4. bekkur hinn. Fyrirlestrana hefi eg helzt byggt á Gottfreð Webers „Theori der Tonsetzkunst" (Mainz, Paris und Antwerpeu 1830—1832), en hefi þó orðið, vegna tímans, að draga saman og stytta það, sem mèr þótti skilja mega í færri orðum framsett. Hefi eg þannig lesið yfir tónfræðina (Melodik), og leitazt við að greina og skýra hugmyndirnar: hljóð, hljómur, tón, og þar næst gefið lýsíngu á tónabyggíngunni, skýrt frá nöfnum þeirra, hæð og dýpt og teiknum þeim, sem þetta tákna. Enn fremur hefi eg leitazt við að skýra hugmyndina tóngrein, og sýna jöfnuð og mismun þeirra tóngreina, sem ólíkum nöfnum heita (stórar, litlar, stækkaðar, mínkaðar). Í rímfræðinni (Rhythmik) hefi eg lesið yfir hugmynd rímsins, eðli þess og eiginlegleika, rímtáknun, rímdeilíng, rímtegundir, áherzlu, rhythmus samsetníng ríms og rímslátt.

Af því það er næsta áríðandi, ef saungkennsla á að verka nokkra verulega breytíngu á því, sem híngað til hefur verið — en allir munu viðurkenna, að á því sè hin brýnasta nauðsyn —, að hrífa skólapilta út úr því, sem þeir hafa að undanförnu dags daglega heyrt fyrir sèr, og opna þeim nýtt og óþekkt svæði, þar sem tilfinníngin er ekki undir yfirdrottnun gamals vana, þá hefi eg ekki viljað sýngja með þeim hin íslenzku sálmalög, því reynslan hefur kent mèr, að þau sækja vonum bráðar aptur í hið gamla horf, og er því rèttast, að sýsla alls ekki við

þau, fyrri en lærisveinn getur sjálfur hjálpað sèr fram úr þeim. Eg hefi því notað til saungæfinganna safn Berggreens organista af tví-, þrí- og fjórrödduðum saungvum, sem stjórnin hefur gefið skólanum. Safn þetta er, að því leyti sem viðvíkur meðferð útgefandans á saungvunum, eitthvert hið ágætasta af sinni tegund, bæði með tilliti til fegurðar laganna, og svo einnig og sèr í lagi með tilliti til samsaungsins (harmonisk Behandling), og er því einkar hentugt til þvílíkra saungæfinga.

8) Gísli Jóhannesson.

Jeg las dönsku með lærisveinum skólans í hinum 3 fyrstu bekkjum, tvær stundir um vikuna í hverjum bekk. Í 1. bekk lásu lærisveinarnir nokkurn part af „1. Deel“ og „Nogle Fortællinger af Verdenshistorien“ í „den danske Börneven“, og voru jafnframt látnir kynna sèr „dansk Sproglære af Böjesen“; framburður, þýðíng og hinar helztu málfræðislegu reglur var það, er eg einkum tók fram við lærisveinana í þessum bekk.

Með lærisveinunum í 2. bekk fór eg yfir „Andet Afsnit“ í „den prosaiske Deel af Holsts danske Læsebog“; jafnframt og eg gætti þess, að lærisveinarnir vendust rèttum framburðar og ritmátareglum, leitaðist eg við, að vekja athygli þeirra á orðamyndun, og setníngaskipun, sem einkennileg er dönskunni.

Í 3. bekk voru lærisveinarnir látnir lesa í „den poetiske Deel af Holsts danske Læsebog“; byrjuðu þeir á kvæðunum og komust aptur að 130. bls., en ekki var farið yfir öll kvæðin, heldur mörgum slept, og þau einkum lesin, er að inntaki og málfæri þóktu taka öðrum fram, og var tilsögnin sèr í lagi látin miða til þess, að fegurðartilfinníng lærisveinanna glæddist og skilníngur þeirra á því, er í kvæðunum þókti skáldlegast og hverjum rithöfundi einkennilegast, en líka var þess gætt, að lærisveinarnir tækju eptir því, sem að orðfæri eða setníngaskipun var frábrugðið óbundinni ræðu.

Þar að auki leiðrètti eg danska stíla tvisvarsinnum í viku hjá lærisveinum í 1. bekk, og var stílsefnið tekið úr „Kvöldvökunum“ fram yfir miðjan vetur, en upp frá því úr bæklingnum: „Piltur og Stúlka“.

9) Jón Árnason

hefur lesið í 3. B. bókmenntasögu Dana frá 1000—1754,

eða út Holberg, og jafnmikið í *3ab.* Við bókmenntasöguna var helzt lögð til grundvallar „Thortsens Haandbog".

Í fyrsta bekk var yfirfarin „H. Bohrs Lærebog i den gamle Historie".

Skólastjórn.

Fyrir skólann hafa birtar verið tvær reglugjörðir 1) frá 1846, Reglugjörð, 1—21. gr., um latínuskólann í Reykjavík, útg. í Reykjavíkurpósti, Nr. 1. októb. 1846, bls. 9—14: Nr. 2. nóv., bls. 25—31: Nr. 3. des., bls. 41—44: Nr. 4. jan. 1847, bls. 56—58. 2) frá 1850, Reglugjörð, 1—18. gr., um kennsluna og lærdómsprófin í hinum lærða skóla í Reykjavík, útg. í Lanztíðindum, 2. ár, bls. 111—114, 122—123, 129—130, 133, 141—142. Þessar reglugjörðir hafa innsendar og skipaðar verið af skólastjórnarráðinu (Directióninni og Ministerió). Auk þess voru hèr fyrst við skólann prentaðar skólareglur, samdar af kennurunum og samþyktar af yfirstjórninni, viðvíkjandi háttsemi pilta og námi utan hinna fyrirsettu kennslutíma. Kennslutímarnir hafa fyr verið sundurlausir í tvennu lagi, fyrir og eptir miðjan dag. Þetta ár hafa þeir verið samfleytt frá kl. 8—2, sem sèst af tímatöflunni; en milli kl. 11 og 12 var gefin hvíld um fjórðúng stundar. Undirbúníngstímar voru ætlaðir frá kl. 3½ til kl. 7 em., nema hvað ½ stund, kl. 5—5½, var gefin til hreifíngar og hressíngar, og aptur frá kl. 8—10. e. m. Auk umsjónarmanna á meðal pilta sjálfra í hverjum bekk, var 1. og 2. aðjúnkt til skiptis til staðar í 1. bekk til umsjónar frá kl. 3½—7, og rektor sjálfur allopt bæði þar og í 2. bekk og *3a.* Frá kl. 8—10 á kvöldin höfðu umsjón þeir aðjúnktar, sem á skólanum bjuggu. Lærisveinar auðsýndu sèrlega iðni og eptirtekt, auðsveipni og virðíngu fyrir kennurum sínum og góðri reglu og háttsemi. Í öllum yfirheyrslum voru einkunnir sèrhvers lærisveins af kennara hverjum ritaðar jafnótt í Einkunnabækur, sem fullgiltar eru af yfirstjórninni, og eru þær bækur geymdar hjá umsjónarsveini hvers bekks, og getur hver lærisveinn sèð einkunn sína í hverjum yfirheyrslutíma; í einkunnabækurnar var og teiknað siðferði og ástundun hvers lærisveins á hverri viku. Allar þessar einkunnir voru síðan við lok hverrar viku ritaðar í vitnisburðarbók þá, sem sèrhver piltur hefur, áteiknaða af rektor.

Skólapróf:

Þ. 30. nóv., var lærisveinum raðað niður sín í milli, eptir því, sem þeim hafði gengið, frá því skólinn byrjaði í októb. Varð þá röðin þessi:

3*b* bekkur: 1) Steingrímur Bjarnason. 2) Jón Þorleifsson. 3) Jakob Benediktsson:

3*a* bekkur: 1) Jón Jónsson eldri. 2) Jón Björnsson. 3) Helgi Einarsson. 4) Jón A. Sveinsson. 5) Gunnlaugur Blöndal. 6) Sigurður Eiríksson. 7) Magnús Hannesson Stephensen. 8) Magnús Jónsson. 9) Bjarni Magnússon. 10) Jón Jónsson frá Barði. 11) Haldór Melsted. 12) Þorvaldur Pètursson Stephensen. 13) Jón Melsteð. 14) Jón Thorarensen. 15) Steffán Thorarensen.

2. bekkur: 1) Sæmundur Jónsson. 2) Hjörleifur Einarsson. 3) Magnús Pètursson Stephensen. 4) Jón Jónsson ýngri. 5) Davíð Guðmundsson. 6) Magnús Magnússon Stephensen. 7) Jón Benediktsson. 8) Steffán Steffánsson Stephensen. 9) Jón Guttormsson. 10) Lárus E. Sveinbjörnsen. 11) Guðjón Hálfdánsson. 12) Ísleifur Einarsson. 13) Þorsteinn Þórarinsson. 14) Ólafur Þ. Oddsen. 15) Ólafur Finsen. 16) Magnús Ólafsson Stephensen. 17) Eiríkur Magnússon.

1. bekkur: 1) Ólafur Hannesson Johnsen. 2) Páll Pálsson. 3) Jón Jakobsson. 4) Gunnlaugur Þorvaldur Steffánsson. 5) Þorvaldur Jónsson. 6) Oddur Vigfús Gíslason. 7) Guðmundur Pálsson. 8) Þorvaldur Ásgeirsson. 9) Steinn Torfason. 10) Torfi Magnússon. 11) Einar Jafetsson.

1) Miðsvetrarpróf:

Frá 27. jan. 1851 til 9. febr., fengu lærisveinar upplestrartíma undir miðsvetrarpróf, sem haldið var af kennurum skólans frá 10—15. febr. í öllu því, sem þángað til hafði verið kent; 3*b* bekkur gekk ekki undir þetta próf. Miðsvetrarröðin varð þessi:

3*a* bekkur: 1) Helgi Einarsson. 2) Jón A. Sveinsson. 3) Jón Jónsson eldri. 4) Gunnlaugur Blöndal. 5) Sigurður Eiríksson. 6) Magnús H. Stephensen. 7) Bjarni Magnússon. 8) Magnús Jónsson. 9) Þorvaldur Pètursson Stephensen. 10) Haldór Melsted. 11) Steffán Thorarensen. 12) Jón Melsted. 13) Jón Björnsson. 14) Jón Thorarensen. 15) Jón Jónsson frá Barði.

2. bekkur: 1) Jón Jónsson ýngri. 2) Lárus E. Sveinbjörnsen. 3) Sæmundur Jónsson. 4) Hjörleifur Einarsson. 5) Jón Benediktsson. 6) Jón Guttormsson. 7) Magnús P. Stephensen. 8) Magnús M. Stephensen. 9) Steffán St. Stephensen. 10) Davíð Guðmundsson. 11) Ísleifur Einarsson. 12) Guðjón Hálfdánsson. 13) Þorsteinn Þórarinsson. 14) Ólafur Þ. Oddsen. 15) Ólafur Finsen. 16) Magnús O. Stephensen. 17) Eiríkur Magnússon.

1. bekkur: 1) Ólafur Hannesson Johnsen. 2) Páll Pálsson. 3) Jón Jakobsson. 4) Þorvaldur Jónsson. 5) Gunnl. Þorvaldur Steffánsson. 6) Oddur Vigfús Gíslason. 7) Guðmundur Pálsson. 8) Þorvaldur Ásgeirsson. 9) Torfi Magnússon. 10) Steinn Torfason. 11) Einar Jafetsson.

2) Aðalpróf 1851.

Í brèfum frá 21. sept. og 3. okt. 1850, birti rektor yfirstjórninni það áform skólans, að 4. bekkur yrði á stofn settur og undirbúinn til næsta vorprófs 1851, samkvæmt skólareglug. 18. gr. Samþykti yfirstjórnin þ. 7. maí 1851, að 11 lærisveinar í 3*a* bekk geingi undir fyrra hluta hins fullkomna burtfararprófs, og leyfði um leið utanskólasveini Magnúsi Jónssyni frá Felli eptir bón hans að gánga undir sama próf með þeim. Eptir upplestrartíma frá 1—19. júní var aðalprófið haldið í skólanum af kennurunum þ. 20—27. júní samkvæmt fylgjandi próftöflu, er yfirstjórnin hafði samþykt, hafði hún til tekið, að þeir 11 lærisveinar, sem áttu að gánga undir fyrra hluta burtfararprófsins, í þeim 4 kennslugreinum, dönsku, þýzku, landafræði og náttúrusögu (í þetta sinn dýrafræði og steinafræði), og verið höfðu 2 ár í 3. bekk, skyldu nefnast 3*b*, en hinir í sama bekk 3*a*. Þeir 3 lærisveinar, sem gánga áttu undir hið ófullkomna burtfararpróf í júlím. (3 B), tóku ekki þátt í þessu prófi. Boðsrit skólans í þetta sinn var: Tvö brot af Haustlaung og Þórsdrápa, færð til rètts máls og útskýrð með glósum í stafrófsröð, af Dr. theol. rektor Svb. Egilssyni, Reykjavík 1851, bls. 1—32.

Aðalpróf í Reykjavíkur lærða skóla, 20—27. júní 1851.

Júní.	stundir.	lærdómsgreinir.	bekkir.
20.	8 —11,	danska, d. bókms.	3b.
	11— 2,	landafræði . . .	3b.
	3 — 5,	dýra og steinafr.	3b.
	5 — 7,	þýzka	3b.
21.	8 —11	sagnafræði . . .	2
		þýzka, steinafr.	3a.
	11— 2	landafræði . . .	1
		d. bókmentas.	3a.
	$3\frac{1}{2}$—$5\frac{1}{2}$	latína	1
		danska	2
	$5\frac{1}{2}$—$7\frac{1}{2}$	danska	1
23.	8 —11.	latínsk. stíll,	1, 2, 3ab.
	11— 2	grasafræði . . .	2
		landafræði . . .	3a.
	$3\frac{1}{2}$— 6	trúarfr., biflíus.	3ab.
		þýzka	1
	6 — 7	íslenzka	1
		rúmfræði	2
24.	8 —10.	danskur stíll,	1, 2, 3ab.
	10— 2	trúarfr., biflíus.	2,
		talnafræði . . .	3ab.
	$3\frac{1}{2}$—$5\frac{1}{2}$	talnafræði . . .	2
		dýrafræði . . .	1
	$5\frac{1}{2}$—$7\frac{1}{2}$	reikningur . . .	1
		sagnafræði . .	3ab.
25.	8 —10,	íslenzkur stíll,	1, 2, 3ab.
	10— 2	latína	3ab.
		þýzka	2
	$3\frac{1}{2}$—$5\frac{1}{2}$	sagnafræði . .	1
		landafræði . .	2
	$5\frac{1}{2}$—$7\frac{1}{2}$	eðlisfræði . . .	3ab.
		griska	2
26.	8 —11	griska	3ab.
		íslenzka	2
	11— 2	dýrafræði . . .	2
		rúmfræði . . .	3ab.
	$3\frac{1}{2}$—$6\frac{1}{2}$	latína	2
		trúarfræði . .	1

27. frá kl. 9., saungfræði og samsaungur, 1. 2, 3*ab*.

Þeir 11 skólalærisveinar sem þ. 20. júní 1851 geingu undir hinn fyrra hluta hins fullkomna burtfararprófs í áður nefndum 4 greinum, voru þessir: 1) Jón A. Sveinsson. 2) Helgi Einarsson. 3) Sigurður Eiríksson. 4) Magnús H. Stephensen. 5) Magnús Jónsson frá Víðimýri. 6) Þorvaldur P. Stephensen. 7) Jón Björnsson. 8) Jón Jónsson eldri. 9) Steffán Thorarensen. 10) Jón P. Melsted. 11) Jón B. Thorarensen. Hèr við bættist, eptir leyfi yfirstjórnarinnar frá 17. maí þ. á. 12) utanskólasveinn Magnús Jónsson frá Felli. Hversu þetta próf tókst, sýnir eptirfylgjandi einkunnatafla. Prófsfulltrúar, settir af yfirstjórninni, voru: herra prófessor P. Pètursson og herra dómkirkjuprestur Á. Jónsson.

Einkunnatafla

í fyrra hluta hins fullkomna burtfararprófs, sem haldið var í Reykjavíkur lærða skóla þ. 20. júní 1851.

		dansk.	þýzk.	landafr.	náttúrus.
skólasv.	Jón Aðalsteinn Sveinsson	dável	dável	dável	dável
—	Helgi Einarsson	dável	dável	ágætl.	ágætl.
—	Sigurður Eiríksson	dável	dável	dável	dável
—	Magnús Hanness. Stephens.	dável	dável	ágætl.	dável
—	Magnús Jónsson	dável	vel	vel	vel
—	Þorvaldur P. Stephensen	vel	vel	dável	dável
—	Jón Björnsson	dável	dável	dável	dável
—	Jón Jónsson, eldri	dável	ágætl.	dável	dável
—	Steffán Thorarensen . . .	vel	dável	vel	dável
—	Jón P. Melsted	vel	vel	dável	dável
—	Jón B. Thorarensen . . .	dável	dável	dável	dável
utan skóla,	Magnús Jónssson,	lakl.	lakl.	lakl.	vel.

Reykjavík þ. 27. júní 1851.

P. Pètursson. Á. Jónsson.

S. Egilsson. J. Sigurðsson. H. K. Friðriksson.

G. Magnússon. J. Árnason. G. Jóhannesson.

Eptir að aðalprofinu var lokið, var þeim 3 bekkjum skipt í 4 bekki. Í 4. bekk voru þeir 11, sem höfðu af lokið hinum fyrra hluta burtfararprófsins, var þeim niður skipað, eptir því sem þeim gekk í hinum öðrum lærdómsgreinum:

4. bekkur: 1) Jón Aðalsteinn Sveinsson. 2) Magnús Hannesson Stephensen. 3) Helgi Einarsson. 4) Sigurður Eiríksson. 5) Jón Björnsson. 6) Magnús Jónsson. 7) Jón Jónsson eldri. 8) Jón Bjarnason Thorarensen. 9) Þorvaldur Pètursson Stephensen. 10) Steffán Thorarensen. 11) Jón Pálsson Melsted.

3. bekkur: *b)* 1) Gunnlaugur Blöndal. 2) Haldór Melsted. 3) Bjarni Magnússon. 4) Jón Jónsson frá Barði. *a)* 5) Jón Jónsson ýngri. 6) Sæmundur Jónsson. 7) Steffán Steffánsson Stephensen. 8) Magnús Magnússon Stephensen. 9) Davíð Guðmundsson. 10) Jón Benediktsson. 11) Magnús Pètursson Stephensen. 12) Ólafur Þorsteinn Oddsen. 13) Hjörleifur Einarsson. 14) Jón Guttormsson. 15) Ísleifur Einarsson. 16) Ólafur Finsen. 17) Guðjón Hálfdánsson. 18)

Lárus Edvarð Sveinbjörnsen. 19) Eiríkur Magnússon. 20) Magnús Ólafsson Stephensen. 21) Þorsteinn Þórarinsson.

2. bekkur: 1) Ólafur Hannesson Johnsen. 2) Páll Pálsson. 3) Jón Jakobsson. 4) Þorvaldur Jónsson. 5) Gunnl. Þorvaldur Steffánsson. 6) Oddur Vigfús Gíslason.

1. bekkur: 1) Torfi Magnússon. 2) Þorvaldur Ásgeirsson. 3) Steinn Torfason. 4) Einar Jafetsson.

Þann 30. júní var skóla sagt upp af rektor. Hann minntist við það tækifæri á, hversu skilnaður lærisveina hvers við annan gæti mint á lífsins óstöðugleik, og hvatt til þess, að verja vel samverutímanum, og búa sig undir sína ákvörðun.

3) Burtfararpróf.

Til rektors höfðu inn komið nokkur bónarbrèf frá utanskólasveinum þeim, er yfirgefið höfðu skólann hið fyrra ár, þess innihalds, að þeim mætti leyfast að gánga undir hið ófullkomna burtfararpróf með skólans lærisveinum þetta ár. Þessi bónarbrèf voru:

Frá	9. apr.	1851,	fyrir Steffán Þorvarð Thorstensen, Hans Theodor Thorstensen og Eggert Magnússon Vaage.
—	10. apr.	—	fyrir Sigurð Lárenzius Jónsson.
—	5. maí	—	fyrir Steffán Pètursson Stephensen.
—	17. maí	—	fyrir Haldór Guðmundsson og Sigurð Helgason.
—	21. maí	—	fyrir Magnús Blöndal.
—	2. júní	—	fyrir Berg Ólafsson Thorberg.
—	24. júní	—	innsent bónarbrèf frá Arnljóti Ólafssyni, dagsett 23. maí næstl.

Rektor veitti þessum bónarbrèfum áheyrzlu, og viðvíkjandi Arnljóti Ólafssyni, sem með úrskurði kennslustjórnarráðherrans frá 18. maí 1850, var vísað burt úr skólanum, ákvað greifi Trampe í brèfi til rektors, dags. 28. júní 1851, að nefndur úrskurður kennsluráðherrans ekki gæti hamlað því, að Arnljótur feingi að gánga undir burtfararpróf, þar eð liðið væri meir en ár, frá því honum var fullnægt.

Með samþykki yfirstjórnarinnar var prófinu hagað þannig:

	f. m.	e. m.
2. júlí 1851,	f. m. frá kl. 8, Griska.	e. m. frá kl. 3½, sagnafræði
3. —	— — — — þýzka	— — — trúfr., biflíus., N. T.
5. —	— — — — danskur stíll	— — — landafræði
7. —	— — — — lat. stíll	— — — danska, og bókms.
8. —	— — — — latína	— — — rúmfræði
9. —	— — — — skrifl. lat. útlegg.	— — — talnafræði
10. —	— — — — ísl. ritgjörð	— — — náttúrusaga
11. —	— — — — eðlisfræði	— — — enska, frakkneska, ebreska.

Prófsfulltrúar voru settir af yfirstjórninni þ. 14. júní, herra Lector theologiæ J. Johnsen og herra dómkirkjuprestur Á. Jónsson.

Til prófsins geingu, *a*) af skólans lærisveinum: 1) Steingrímur Bjarnason Thorstensen. 2) Jón Þorleifsson. 3) Jakob Benediktsson, *b)* af utanskólasveinum: 4) Arnljótur Ólafsson. 5) Bergur Ólafsson Thorberg. 6) Eggert Magnússon Vaage. 7) Haldór Guðmundsson. 8) Magnús Blöndal. 9) Sigurður Helgason. 10) Sigurður Lárenzius Jónasson. 11) Steffán Pètursson Stephensen. 12) Steffán Þorvarður Thorstensen. 13) Hans Theodor Thorstensen.

Þeir öðluðust í prófinu þessar einkunnir:		tala.	aðaleink.
Bergur Ó. Thorberg: lat. munnl., griska, talnafræði, rúmfræði, steinafræði, eðlisfræði	ágætl.	104	1
ísl. ritgj., danska, þýzka, skrifl. lat., enska, trúarfr., sagnafræði, landafræði,	dável		
Jón Þorleifsson: trúarfr., landafræði, rúmfræði, eðlisfræði	ágætl.	100	1
ísl. ritgj., danska, þýzka, munnl. lat., skrifl. lat., enska, sagnafræði, talnafr., steinafræði	dável		
griska	vel		
Sigurður L. Jónasson: talnafræði, steinafr.	ágætl.	100	1
ísl. ritgj., danska, þýzka, munnl. lat., skrifl. lat., griska, enska, trúarfræði., sagnafr., landafr., rúmfr., eðlisfræði	dável		

		tala,	aðaleink.
Steingrímur B. Thorstensen: þýzka, munnl.		82	2
lat., griska, eðlisfræði	ágætl.		
danska, skrifl. lat., enska, trúarfr.,			
landafr., talnafræði	dável		
ísl. ritgj., sagnafræði, steinafræði	vel		
rúmfræði	illa		
Arnljótur Ólafsson: talnafræði, rúmfræði	ágætl.	80	2
þýzka, griska, sagnafr., eðlisfræði	dável		
ísl. ritgj., danska, munnl. lat., skrifl.			
lat.. enska, trúarfr., steinafræði	vel		
landafræði	lakl.		
H. Theodor Thorstensen: rúmfræði	ágætl.	75	2
landafr., talnafr., eðlisfræði	dável		
ísl. ritgj., danska, þýzka, munnl. lat.,			
skrifl. lat., griska, enska, sagnafræði,			
steinafræði	vel		
trúarfræði	lakl.		
Haldór Guðmundsson: talnafræði	ágætl.	67	2
munnl. lat., skrifl. lat., griska, steina-			
fræði, eðlisfræði	dável		
ísl. ritgj., danska, þýzka, ebreska,			
trúarfræði, landafræði	vel		
rúmfræði	lakl.		
sagnafræði	illa		
Steffán Þ. Thorstensen: rúmfræði	ágætl.	61	2
talnafræði, eðlisfræði	dável		
danska, þýzka, skrifl. lat., griska,			
frakkneska, sagnafræði, steinafræði	vel		
ísl. ritgj., munnl. lat., trúarfr., landafr.	lakl.		
Jakob Benediktsson: ísl. ritgj., þýzka,		60	2
munnl. lat., skrifl. lat., enska	dável		
danska, griska, trúarfr., rúmfr., steina-			
fræði, eðlisfræði	vel		
landafræði, talnafræði	lakl.		
sagnafræði	illa		

	tala	aðaleink.
Magnús Blöndal: rúmfræði, eðlisfræði . . ágætl. ísl. ritgj., talnafræði . . . . dável danska, munnl. lat., enska, trúarfræði, sagnafræði, landafræði, steinafræði . . vel þýzka, skrifl. lat. . . . . lakl. griska . . . . illa	60	2
Steffán Pètursson Stephensen: talnafræði, ágætl. sagnafræði, landafræði . . . . davel ísl. ritgj., danska, þýzka, griska, enska, rúmfræði . . . . vel munnl. lat., skrifl. lat., trúarfræði . . lakl. eðlisfræði . . . . illa	48	2
Eggert Magnússon Vaage: talnafr., rúmfr., dável þýzka, munnl. lat., griska, landafr., steinafræði . . . . vel ísl. ritgj., danska, skrifl. lat., enska, trúarfræði, sagnafræði . . . . lakl. eðlisfræði . . . . illa	38	3

Sigurður Helgason náði ekki neinni aðaleinkunn.

Reykjavík í júlímánuði 1851.

S. Egilsson *dr. theol.*
Skólameistari.